ΕΒΔΟΜΑΣ

ΤΟΜΟΣ Α' — 1884 — ΑΡΙΘ. 18

ΠΡΩΙΝΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Τσιβίτι - βίτιρι, τσιβίτι - βίτιρι!

Τὰ πουλάκια ἐξύπνησαν τὸν πετεινὸν τῆς κυρᾶς Τουρτουραίνας. Ὁ πετεινὸς ἐννοήσας ὅτι ἐπέκειτο ἡ ὥρα, καθ' ἣν ὁ κόσμος, ὁ τε κοιμώμενος καὶ ὁ μὴ, εἶχεν ἀνάγκην τῆς ἐμμύδσου εὐγλωττίας του ἵνα φωτισθῇ, ἐρρόζενε ἐπανειλημμένως τὴν ὀξεῖαν καὶ σπασμῶδη αὐτοῦ φωνὴν μὲ τρόπον ἀρκούντως κωμικόν, ὥστε νὰ φαίνεται ὡς εἰρωνεία ὅλων τῶν τόνων τῆς ἐπταφώνου κλίμακος· καὶ ταῦτα πάντα χωρὶς νὰ καταδεχθῇ νὰ καταβῇ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ἀναπαύσεώς του, ἐν ᾧ ἐφαίνοντο ἐσφηνωμένοι οἱ πόδες του· οὐχ ἧττον ὁ πετεινὸς διὰ τῶν ρυθμικῶν του κραυγμάτων κατώρθωσε νὰ ἐξυπνήσῃ τὸν σκύλον τῆς κυρᾶς Τουρτουραίνας. Τὸ ζῶον, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν τιμὴν ἐν ὅλοις τοῖς συγγράμμασι περὶ ζωολογίας καὶ ἐν πᾶσαις ταῖς ἐμπνεύσεσι τῆς ποιήσεως νὰ ὀνομάζεται ἐξαιρέτως πιστὸν, ἀφ' οὗ ἐκίνησε καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις καὶ περιέστρεψε τὴν οὐρὰν του, ἠυδόκησε νὰ τεντωθῇ καὶ εὐθὺς ἔπειτα, χωρὶς νὰ νιφθῇ πρῶτον ἢ νὰ κτενισθῇ, ἔσπευσε νὰ τρέχῃ ἄνω κάτω καθ' ὅλην τὴν αὐλὴν, ὡς ἐντεταλμένης διαφόρους σπουδαίας ὑποθέσεις, οἷον νὰ ὀσφραίνεται δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὴν ἐξώθυραν ἵνα γαυγίζῃ τὰ διεσχόμενα νυκτερινὰ κάρρα, νὰ ἐπιστρέφῃ πρὸς τὴν θύραν, ὅπου ἀνεπαύετο ἡ εὐτυχὴς οἰκοδέσποινα, ἵνα ἐκβάλῃ εἶδός τι ἱκετευτικοῦ γρυλλισμοῦ, νὰ κατασιωπήσῃ καμμίαν ἀπεριέσκεπτον γαλῆν, ἥτις ἐτόλμησε νὰ διαγυκτερεύσῃ ἐντὸς τῆς αὐλῆς ἕνεκεν ὀσμῆς τινος ὀρεκτικῆς, ἀδιάφορον ποίας· ἀλλ' ἐξ ὅλων τούτων καὶ τῶν τοιούτων ἐνασχολήσεων ἐκείνη ἥτις ἐφάνη μᾶλλον διασκεδάζουσα τὸ πιστὸν ζῶον ἦτο ἡ ἰδέα τοῦ νὰ δαγκάνῃ καὶ νὰ συρῇ ἰσχυρῶς τὴν οὐρὰν τοῦ κοιμωμένου ὄνου τῆς κυρᾶς Τουρτουραίνας, ὅστις ὄνος ἠναγκάσθη νὰ ἐγερθῇ καὶ νὰ λακτίσῃ θυμωδῶς τὸν ὀχληρὸν ἀστεῖον. Αἴ, λοιπὸν! ὅταν κατορθωθῇ νὰ θυμώσῃ ὁ ὄνος, οὗ τὴν ὑπομονὴν κηρύττουσιν οἱ αἰῶνες, προμηνύοντάι πάντοτε σοβαρὰ γεγονότα· διότι διέσρηξε τὸ σχοινίον δι' οὗ ἦτο δεδεμένος καὶ ἤρχισε νὰ τρέχῃ ἢ μᾶλλον νὰ χορεύῃ ἐντὸς τῆς αὐλῆς, ἵνα ἀποφύγῃ τὰς ἀσφειότητας τοῦ πιστοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶχε σπουδάσει τὸν χορὸν καγκελιῶν ἐν τῷ χορῷ διδασκαλείῳ τοῦ κ. Πετράν, ἔκαμε πολλὰ φάλτσα βήματα καὶ ἀνέτρεψε δύο ἢ τρία συνηθῆ ἀκιακὰ ρυσιαστικά, οἷον πιθάρια ἢ μαστέλλα ἢ τενεκέδες πετρελαίου· ὁ δὲ ἐκ τούτου παράχθεις ἰσχυρὸς θόρυβος ἐπεγήρυκησε τέλος πάντων αἰσθητῶς πως τὰ νεῦρα τῆς οἰκοδεσποίνης, ἥτις ἄφλαξε τὴν κλίνην διὰ νὰ ἴδῃ τί συνέβαινεν ἐν τῇ αὐλῇ. Ἅμα δὲ εἶδε τί συνέβαινε, διὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀταξίαν, ἥπασε τὸ σφόνδυλον καὶ ἔλαβε κατάδικόν σε τὸν σκύλον καὶ μὲ τοὺς πόδας καὶ μὲ τὴν γλῶσσάν της· ἀλλ' ὁ ὄνος μὴ εὐκυχήσας νὰ ἐγκρίσῃ ἐγκαίρως τὸν σκοπὸν αὐτῆς, ἐνόμισεν ὅτι νέος ἐχθρὸς τῆς ὥρας του ἦλθε νὰ ἐπιτεθῇ κατ' αὐτῆς καὶ διὰ τοῦτο ὥρμησε νὰ φύγῃ ταχύτερον καὶ νὰ ἀναστρέψῃ ἐκ νέου ὅ,τι εἶχεν ἀναμετατρέψει δεκάκις μέχρι τοῦδε· οὕτω δὲ αἱ κάτοραι τῆς κυρᾶς Τουρτουραίνας, τὰ γαυγίσματα τοῦ πιστοῦ αὐτῆς, τὰ χορευτικὰ τοῦ ὑπομονητικοῦ αὐτῆς καὶ ὁ θόρυβος τῶν ἀναστρεφομένων σκευῶν ἐξύπνησαν πρῶτον τὰς παρακειμένας οἰκίας καὶ βαθμηδὸν ὁλοκληρόν τὴν συνοικίαν.

Οὕτω περίπου ἐξυπνοῦσι καθ' ἑκάστην πρωΐαν τὰ προάστεια τῆς ἡμετέρας πόλεως.

Ἀλλ' ἀφοῦ ἐξυπνήσωσι, τὸ θέαμα μεταλλάσσει. Ποία εἰρηνικὴ κίνησις, ποία διαυγεία βίου, ποία ποίησις ἡμιαγροτικὴ καὶ ἡμιαστικὴ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν πεκθιμον καὶ σωφρόνην ὄψιν τῆς πόλεως κατὰ τὴν πρωΐαν! Ἐπισκεφθῆτε πρὸ πάντων τὸ Βαθρακοχώριον, τὸ ἀληθές, τὸ τέλειον προάστειον τῶν Ἀθηνῶν, καὶ θὰ εὕρητε τόσας εἰκόνας ἀληθοῦς ποιήσεως, ὅσαι θὰ ἤρκουν νὰ καταστήσωσιν εὐαίσθητον τὴν καρδίαν δωδεκάδος διδασκάλων. Τὰ ἄλλα προάστεια τῶν Ἀθηνῶν ἢ συγχωνεύονται βαθμηδὸν πρὸς τὸ σῶμα τῆς πόλεως καὶ ἀποβάλλουσιν οὕτω τὸ εἰκονογραφικὸν ἐνδιαφέρον ἢ εἶναι πρόσφυ ῥυπαρὰ ὡς τὸ πρὸς τὸ παλαιὸν Φάληρον ἐστραμμένον ὥστε κινδυνος εἶναι, ἂν ζητήσῃς ἐκεῖ ἐμπνεύσεις, νὰ μεταβάλῃς ὀζηρὸν τὰς περὶ εὐωδιῶν ἰδέας σου. Καὶ πρῶτον, δύναται νὰ ὑπάρξῃ πρὸς θεοῦ προάστειον ἄνευ ναΐσκου, ὡραίου καὶ σταυροσχήμου ναΐσκου, μὲ ἐρυθρὰς τίνας ἢ λευκὰς βεράς καὶ μὲ καμαρωτὴν στέγην καὶ μὲ σπιθηριζόντα σταυρὸν καὶ μὲ μικρόν τινα καὶ καλλίφωνον καμπάναν καὶ μὲ τέσσαρας ἢ πέντε λιθίνους ἔρρχς ἔξωθεν τῆς θύρας καὶ μὲ πέντε ἢ δέκα πεῦκα καὶ πευκόπουλα περίξ; Τὴν εὐτυχίαν ταύτην μόνον τὸ Βαθρακοχώριον κέκτηται· παρακαλοῦμεν ἄρα αἱ γραμμαὶ αὗται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀνήκουσαι κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν εἰρημένην κώμην, εἰ καὶ χάριν δικαιοσύνης ὀφείλομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ τὰ ἄλλα προάστεια ἔχουσι τὴν μερίδα αὐτῶν διότι ζῶμεν εἰς ἐποχὴν δυσκόλου ἐποχὴν καθ' ἣν μόνον ἐκ πολυαριθμῶν παρατηρήσεων δύναται τις καλῶς νὰ κατανοήσῃ ὅπως ἐνδοξοκαθῶσιν οἱ ὀπαδοὶ τῆς πρωΐας καὶ κατηισχυνθῶσιν οἱ ὀπαδοὶ τοῦ χρηματιστηρίου.

Καὶ ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι ἐκεῖ ἡ κυρὰ Τουρτουραίνα διηγεῖται τὰ ἀξιομνημονευτα συμβάντα τῆς αὐγῆς εἰς τὸν ἀπέναντι αὐτῆς γηραιὸν γείτονα καθήμενον ἐπὶ τοῦ καταφλίου τῆς θύρας του καὶ καπνίζοντα τὸ πρῶτον πρωϊνόν, συγκόν, ὥστε αἱ ὀρνίθες καὶ αἱ πάπτιαις νὰ λάβωσι πανταχόθεν διευθύνσεις πρὸς τὸν Ἰλισσὸν χωρὶς νὰ παυσωσιν ἐγγρεῖται νὰ ἀναλίφωσιν ἐπιμελῶς τὰς ὁδοὺς, ἃς διέρχονται τρεῖς πετεινοὶ διερχόμενοι μετὰ ποῦ προσωπιδῶν τοῦ γυναικωνίτου αὐτῶν πρὸ τῆς διηγουμένης ἐχμιμισαν καλὸν ἀγγὸ τίνος ἕνεκεν αἰσθητικοῦ λόγου, νὰ σταματήσωσιν ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον ἐπὶ στιγμὴν καὶ νὰ ψαλωσιν ἴσως πρὸς χαιρετισμόν, ὥστε ὅτο βασίλισσα ἡ κυρά, ἐν ἰσχυρὸν κοκορίκο, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζες ὅτι κατεξέσχιζε τοὺς πνεύμονας καὶ ἠναγκάζε τὸν λαιμὸν ἑκάστου ψάλτου νὰ λάβῃ φριοειδεῖς κυμάνσεις· ἀλλ' εἰς τὸ τρίτον κοκορίκο ἡ βασίλισσα ἠγαγάκτησε διὰ τὴν διακοπὴν καὶ ἔκαμε χειρονομίαν πνὰ ἀπειλῆς καὶ ἀνυπομονησίας· νομίζω μάλιστα ὅτι εἶπε πρὸς τὸν πετεινὸν «ὀξ ἀπ' ἐδῶ!» ὅστις ἐτρόμαξε καὶ τρομάξας διέκοψεν ἐν τῷ μέσῳ τὸ ἆσμα τόσῳ κωμικῶς, ὥστε ὁ γέρων γείτων ἐμειδίασεν, αἱ δὲ ὀρνίθες καταληφθεῖσαι ὑπὸ παγικοῦ ἔπλωσαν ἀπὸ κοιχοῦ τὰ πτερὰ καὶ σπαρακτικῶς κακκαριζουσαι ὥρμησαν τὸ ταχὺ πρὸς τὸν ποταμόν. Τότε ἐπανελήφθη ἡ διηγησις ἡ διακοπεῖσα· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ δωδεκαετὴς ἐγγονὴ τοῦ γείτονος ἐξῆλθε μὲ γυμνὰς τὰς κνήμας, δροσερὰς καὶ αἱματοχρώμους, καὶ μὲ ἀσυνάρτητον τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς περιτμήνους, σύρουσα φιλιφιλίδας δυσκαλόγους πρὸς τὸν μικρὸν χαρίεντα πόδα ὅστις ἐκρυπτετο ἐντὸς καὶ παρουσιάσεις τὸν παπποῦ τῆς τὸν βαρὺν γλυκὸν μετὰ σοβαρότητος, οἷαν ἀπαιτεῖ ἡ σπουδαιότης τῆς ὑποθέσεως· ὁ παπποῦς ἠθέλησε πρὸς ἀνταμοιβὴν νὰ φιλήσῃ τὴν ἐγγονήν, ἀλλ' ἐκείνη ἀπέφυγε, διότι εἶναι εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν ἀρχίζει νὰ σχηματίζῃ γνώμην περὶ φιλήματος καὶ διὰ τοῦτο ὁ παπποῦς περιωρίσθη νὰ συστήσῃ εἰς αὐτὴν μετὰ τινος θυμοῦ νὰ ἑτοιμασθῇ γρήγορα διὰ τὸ σχολεῖον, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ τακτικὸς συνοδός της, ὁ ἀξιοπρεπὴς καὶ σεβάσμιος συνοδός, ὁ κατὼν τὸ καλαθάκι τὸ περιέχον τὸ λιτὸν γεῦμα της. Ἀλλ' ἐκείνη σκεφθεῖσα ὅτι εἶναι λίαν πρωΐ εἰσέτι, ἔλαβε τὴν χρωματικὴν καὶ ἔφαγε μὲ τὸ ἀδρὸν προσωπάκι της εἰς τὸ μικρὸν παράθυρον κάτωθεν τοῦ λευκοπαραπετάσματος καὶ ἤρχατο ἀπομνημονεύουσα μετὰ δροσερᾶς καὶ ἰσχυρᾶς φωνῆς· ἔνεκεν τῆς φωνῆς ταύτης ἡ ἐγγονὴ χαίρει τὴν καλλιτέραν φήμην ἐν τῇ συνοικίᾳ ἐπὶ προκοπῇ καὶ παιδείᾳ καὶ οὐχὶ ἀδίκως· τῇ ἀληθείᾳ, διότι γνωρίζει νὰ κλίνῃ τὰ εἰς μι ῥήματα καὶ ἐμμένει εἰς τὴν προ-

παίδειαν τοῦ πολλαπλασιασμοῦ. Ἡ κυρ Τουρτούραινα δὲν εἶχεν ἔτι ἀποτελειωθῆ τὰ κατὰ σκύλον καὶ ὄνον (ἐξ ἀφορμῆς πρὸς τὰ κατὰ Δάφνην, καὶ [illegible] τὴν προσῆλθεν ὁ κλητήρ, ἡ ἐξουσία τουτέστι τῆς οἰκοίας, ἐξουσία πολὺ καλῶς τρεφομένη καὶ κοιμωμένη, ἂν κρίνωμεν ἐκ τῶν ἐρυθροχάλκων παρειῶν τοῦ κλητῆρος, ὅστις ἤρξατο παρηγορῶν τὴν κυρίαν του σκύλου καὶ τοῦ ὄνου διὰ τῆς ἀφηγήσεως μεγαλειτέρας συμφορᾶς ἐπελθούσης εἰς ἄλλον, τὸν πέρας τῆς γειτόνος κυρ Ἀντωνίου Βουτσᾶν, ὅστις εὐρὲ κατὰ τὴν πρωΐνην ἐπιθεώρησιν ἐκ τῶν ἐντὸς ὀρνιθῶν τοῦ μόνον τὰς κεφαλὰς παρούσας ἐξωθεν τῆς θύρας, τὰ δὲ σώματα δὲν ἀπηντήσαν εἰς τὴν προσκλησιν, διότι ἐτοποθετήθησαν ἐντὸς σάκκου καὶ ἀναχθέντες μετὰ τῶν ὀρνιθοκλεπτῶν. ὁ κυρ Βουτσᾶς, προσέθηκεν ὁ κλητήρ, ἐβλασφήμησεν ἐπὶ πολύ, ἀλλὰ δὲν ἀπέβαλεν ἐντελῶς τὴν συνήθη φιλοπαιγμοσύνην του, διότι μετὰ τὴν τελευταίαν βλασφημίαν του συνέλεξεν ἐπιμελῶς τὰς ἀμυδροτάτας κεφαλὰς τῶν ὀρνίθων του καὶ διακηρύξεν ὅτι θὰ κατασκευάσῃ μεθ' αὐτὰς τὴν καλλιτέραν ἰσχυνίν κατὰ παραβόλαν μαγειρικὴν ἐκτοῦ Ἰακχοῦ, ἐπιθέτου τοῦ μεθύσου Διονύσου, διότι τοῦτο εἶναι τὸ προλληλικώτερον πρὸς οἰνοποσίαν φαγητόν) καὶ θὰ γευματίσῃ τὴν μεσημβρίαν μὲ ἀπαραμίλλητον ὄρεξιν. «Αὐτὰ ἔχει ὁ κόσμος» εἶπεν ἐν ἐπιλόγῳ ὁ κλητὴρ ὡς φιλοσοφικὴν ἐξήγησιν πάντων τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, ἀπὸ τῆς νυκτὸς τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου μέχρι τῆς νυκτὸς τῶν ὀρνίθων τοῦ Βουτσᾶ. Περαιτέρω τῆς σκηνῆς ταύτης ἄλλη οἰκοδέσποινα ὡρίμου ὡραιότητος καὶ εὐδαρκείας ἐξήρχετο τῆς οἰκίας αὐτῆς μὲ πελώριον καὶ ὀλυστρόγυλλον γόρδιον (=μπόγον) ἐπὶ κεφαλῆς. Ἐπορεύετο μετὰ τοῦ κοπανοῦ ὑπὸ τὴν ἀμασχάλην πρὸς τὸν πυταμὸν μετὰ δεδηλωμένης ὀρενωπῆς φιλαρεσκείας, ὥστε ἔλεγε πρὸς τοὺς ἐλλείποντας διαβάτας «καὶ ποῦ νὰ βλέπατε πῶς θὰ τὰ κοπανίσω!» Ἀλλὰ μετ' ὀλίγα βήματα ἐστάθη καὶ ἐστράφη, διότι ἐρωνάζεν ἀπὸ τῆς θύρας ἐξελθοῦσα ἡ μικρὰ τῆς κόρη «μητέρα ν' ἀρμέξῃ τὴν κατσίκα;» Ἐννοεῖται, ἐννοεῖται, μικρούλα μου· πῶς; ἐλησιόνησε νὰ σοι δώσῃ τὴν παρηγορίαν αὐτὴν ἡ μητέρα; δὲν ἔκαμε κάλλ νὰ λησμονήσῃ, ἐν ᾧ γνωρίζει τὴν μεγάλην ἐπιδεξιότητά σου, ἂν καὶ μόλις δύω ὀδόντας ἐμπροσθίους ἐξέβαλες μέχρι τοῦδε καὶ ἡ γλῶσσά σου ψελλίζει, ἀλλὰ τὸ μειδίαμα σου κερδίζει ἐκ τούτου πρόσδεξον ὅμως μὴ πίῃς πολὺ ἐκ τοῦ γαλακτὸς ὅπερ θ' ἀλμέξῃς, μικρούλα, διότι θὰ κοκκινίσῃς, ὅταν θ' ἐρωτήσῃ ἡ μητέρα ἄρα ἐπιστρέψῃ καὶ ζητήσῃ τὸ γάλα «αὐτὸ μόνον»· ὡς συνέβη καὶ ἄλλοτε ποτέ. Μετὰ τὴν κατάπαυσιν τρέπει νὰ περιπλανηθῇ ἅμα ἐξυπνήσῃ καὶ γιαρὸ ἀδελφάκι σου, ποὺ εἶναι εἰς τὴν κοβνιαν, ὅπως ἐκοιμήθη, καὶ οὐ ὅταν εἴχες δύο σπιθαμῶν μῆκος. Ἔπειτα πρέπει νὰ κάμῃς τὸ καὶ τὸ, ὡς ἀληθῶς μέγας οἰκονόμος, ἥτις ἔμαθε τὰ χρέη της ἐκ τοιούτους πρὸς τὰς οἰκοδεσποινάς κούκλας σχέσεως· Ὀλίγον τι δεξιᾷ ἐξῆλθεν ἄλλη κυράστις εἰς τὸν μικρὸν

ἐξώστ[illegible] γρ[illegible]κῆς [illegible]κίας [illegible], ὡς [illegible] πτην[illegible] [illegible]ροῦ [illegible]τρ[illegible]θη μέ[illegible] [illegible] τὰς [illegible]λίνε κιγκλί[illegible] [illegible] ἐφώνιζε νοσ[illegible] νόσ[illegible] [illegible] καλὴ, ἔχεις θυμίαμα;» Παρῆλθον οὐκ ὀλίγα δευτερόλεπτα ἕως οὗ ἀκουσθῇ ἡ βραγχνὴ τηλεφωνικὴ ἀπάντησις «βρίσκεται!..» καὶ εὐθὺς ἠκολούθησε ῥαγδαία ἀλλὰ πάντοτε νόστιμος ἡ παραγγελία «φέρε μοῦ μίαν πεντάρα θυμίαμα». Πῶ, πῶ, πῶ, τὸ χρυσό μου! εἶναι ἀρωστος ἐκ συνάγχης ἡ μητερούλα σου καὶ τὴν παρηγείλε «κόρη μου, βγάλε ὀλίγη φωτιὰ 'ς τὸ θυμιατὸ καὶ θυμίασε τὸ ἐλεύνισμα καὶ πᾶρε ἕνα κερὶ καὶ πήγαινε τὸ εἰς τὴν ἐκκλησιὰ νὰ τ' ἀνάψῃς 'ς τὴν Παναγιᾶ, διότι εἶδα κακὸν ὄνειρο ἀπόψε καὶ φοβοῦμαι μήπως σ' ἀρρωσω ὁ γρανῆς». Καὶ ἡ μικρὰ τρέχει ἐμπροστά μου μετὰ ζήλου καὶ μετὰ ἐρυθρῶν παρειῶν καὶ ἐν ᾧ τρέχει συλλογίζεται ὅτι θὰ παρακαλέσῃ θερμῶς, πολὺ θερμῶς τὴν Παναγίαν ὑπὲρ ἀνορρωσεως τῆς μητρός της. Περαιτέρω παιδία τινὰ ἐπολιόρκουν κατὰ γράμμα ὡς γνήσιοι ζωατιῶται ἀφυπνισθέντες ἅμα τῇ ἐφευρέσει συκαρτινέων ἐξέχουσαν κατὰ τὸ ἡμισυ ἐξω τινὸς κήπου· τὰ δύο μεγαλείτερα εἶχον ἤδη φθάσει εἰς τὸ δένδρον ὁ εἷς ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ ἄλλου· ὁ ἀνωθεν μετ' εὐσυνειδησίας ἀξίας ἱερωτέρας ὑποθέσεως ἔτρωγεν ἐν συκάμινον αὐτὸς καὶ ἐν ἔρριπτεν εἰς τὸ στόμα τοῦ κατωθεν ὑποβαστάζοντος αὐτόν, ἐπὶ τούτῳ ἀνοιγομένου, ἐν ᾧ χρόνῳ τὰ μικρότερα παιδία, τρία ἢ τέσσαρα, προσεπάθουν εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ δένδρου δεκ λίθων νὰ ῥίψωσι χαμαὶ τὸν μικρὸν καρπὸν καὶ εἶχον τὰ χείλη καταπορφυρα· ὁλονεὶ καθημαγμένα, ὡσεὶ κατεβρόχθισαν πολλὰς ὀκάδας ἐξ αὐτοῦ. Ἀλλ' κέρνης ἐξέρχεται ὁ κύριος τοῦ κήπου καὶ οἱ μικροὶ ὅπου φύγῃ· φύγῃ ἐκεῖνος μετὰ τοσαύτης σπουδῆς καὶ τρόμου, ὥστε δὲν βραδύνει νὰ γελάσῃ ἀπὸ καρδίας ὁ διώκτης. Ἀλλαχοῦ δύω φίλαι ἡλικίας τοιαύτης, ἐξ ἧς ἐκλέγουσι συνήθως τὰς συζύγους αὐτῶν οἱ θέλοντες νὰ νυμφευθῶσι, προβαλλουσαι τὴν κεφαλὴν ἐκ τῶν γειτονικῶν παραθύρων τῶν δώματίων αὐτῶν συνδιαλέγονται μετὰ τινος μοστικισμοῦ κέτελείωσε καὶ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις. — Πότε; — Χθὲς τὸ ἑσπέρας ὁ ἀδελφός μου ἦτο προσκεκλημένος. — Ἦτο παρὼν ὁ ἀδελφὸς τῆς νυμφης; — Ὁ γαμβρός δὲν ἤθελε νὰ τὸν δεχθῇ ἐνθυμούμενος τὸ ξυλοκόπημα ὅταν ἦλθε πρὸ δύω μηνῶν μὲ τὴν κιθάραν κάτω τοῦ παραθύρου τῆς· ἄλλα τέλος μετὰ τὸν γάμον ἐπείσθη νὰ τὸν συγχώρησῃ καὶ τὸν προσεκάλεσε καὶ 'ς τὸ τραπέζι. — Καλὰ νὰ πάθῃ ὁ γέλοιος! — Ἐξόμαι τὸ ἴδιον καὶ εἰς τὸν ἀδελφόν μου. — Καὶ ἐγὼ εἰς τὸν ἰδικόν μου, ἐὰν καὶ ὁ δυστυχὴς ὑπῆρξε πάντοτε καλὸς πρὸς ἐμέ. — Καὶ ἡ νύμφη ἦτο ὡραία; — Ὄχι δὰ καὶ τόσον ὅσον ἐπερμένετο· εἶναι πολὺ ὑψηλὴ καὶ ψυχρά. — Βεβαίως· ἂν δὲν εἶχε τὰς ἑξακοσίας δραχμὰς προῖκα, ἐμπιστεύθλω ἂν θὰ ἐγίνετο ὁ γάμος αὐτός. — Καὶ ἐγὼ ἀμφιβάλλω. Πολλὴν, πολλὴν κακὴν δεικνύετε, δεσποινίδες μου, νὰ ἀμφιβάλλετε καὶ

ἀκούετε τῷ ὄντι τὴν καρδίαν σας, ἤτις ἀδυνατοῦσα νὰ ἀριθμήσῃ τοσαύτην ζηλοτυπίαν, ἂν μὴ ἐπρόκειτο περὶ γάμου, θέλει τοῦ [illegible] πλουσίου εἰς παρεννοήσεις, εἰς ἐρεθισμοὺς καὶ εἰς σκάνδαλα. Ἀλλὰ τί βλέπω παρεκεῖ; Δὲν εἶν' αὐτὴ ἡ κλῶσσα τῆς κυρᾶ - Γουρζουλάβας; τῆς ἐπιλεγομένης ὠμοφρονάρας, μὲ τὰ ἑπτανήμερα κλωσσόπουλά της, ποὺ προχωρεῖ μὲ ὕφος κοκόρου καὶ μὲ βήματα καμπύλα καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς ἐρυθρωτοὺς ὡς ἐκ τῆς μητρικῆς ἀλαζονείας; [illegible] πωφωνάζει γκλοῦ γκλοῦ γκλοῦ θριαμβευτικῶς, ἅμα ἐπιτύχῃ κανένα μικροσκώληκα, τὸν ὁποῖον ἀρπάζουσι τὸ ἓν ἀπὸ τοῦ ἑτέρου τοῦ ἄλλου ὀλίγ' ὀχεδὸν τὰ μικρὰ διαδοχικῶς, ἕως οὗ τὸ τυχηρότερον κατασπῇ αὐτὸν ἀφανῆ ἐντὸς τοῦ λαρυγγός του· Ὦ, ναί, αὐτὴ εἶναι ἰδοῦ καὶ ἡ κυρᾶ - Γουρζουλάβα αὐτοπροσώπως· ἐξέρχεται νὰ κάμαρώσῃ τὴν κλῶσσα της μὲ τὴν πολλαμὴν πλήρη χειραλεσμένης κρίθης· στηρίζεται εἰς τὸ ῥαβδίον της ὅπερ καίτοι ἀψυχόν ὂν ὑπακούει αὐτῇ ἀλλίλον ἢ τὰ ἰδιά της ἐμψυχα· σκέπη καὶ φωνάζει τὴν κλῶσσαν διὰ φρασεολογίας ὀρνιθολογικῆς, ὡσεὶ νὰ ἔλεγε βροῦ, ὡσεὶ νὰ ἔλεγε βρέ, ὡσεὶ νὰ ἔλεγε βρᾶ, ὡσεὶ νὰ ἔλεγε αὐρα, ὡσεὶ νὰ ἔλεγεν ἀβρᾶ, ὡσεὶ νὰ ἔλεγε Βαρβάρα, ἢ Ἀβραάμ ἢ Ἀβραμέα· τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἡ κλῶσσα ἠκούσε καὶ ἐνόησεν ὅτι περὶ ἑαυτῆς ἐπρόκειτο καὶ ἐστράφη τρέχουσα μὲ τὰ πουλάκια, τὰ ὁποῖα ὡρμησαν ἐξ ἐφόδου, ἵνα κουκκίσωσι τὴν ῥιφθεῖσαν αὐτοῖς κρίθην μετὰ σπασμωδικῆς ταχύτητος, ἀλληλοδιωκόμενα καὶ ἀλληλοπατούμενα συνέχως· ἐν ᾧ δὲ ἡ γραῖα παραπηρεῖ μετ' αὐταρεσκείας τὸ θέαμα, διέρχεται ὁ γέρο-Μήτρος, διορθωτὴς μαρκουτσιῶν ἐπὶ τε τουρκοκρατίας καὶ ἐπὶ ἐλευθερίας, φέρων πεζῇ τὸν τραχηλόν τοῦ πέντε ἢ ἓξ δεσμίδας ἐρυθροπρασινοκιτρίνων πεπαλαιωμένων τοιούτων καπνιστικῶν ὀργάνων, καληπερίζει καὶ προσφέρει εὐσεβάστως εἰς τὴν ὠμοφρόγγρα τὴν ταμπακοθήκην του ἀνοιχτήν, ἥτις δέχεται προθυμῶς καὶ ἐξ ὀνόματος ἑαυτῆς καὶ ἐξ ὀνόματος τῆς βίνδς της τὸ κονιορτώδες δῶρον καὶ ἔπειτα πτερνίσματα ἑκατέρωθεν καὶ ἐγγεγε σάς· ἑκατέρωθεν καὶ ἀπολαύσις ἑκατέρωθεν καὶ εἰκὼν συνδιαλέξεως πρωϊνῆς περὶ τῶν παρωχημένων καὶ πυθομένων χρόνων μετὰξὺ δύο ὄντων, τὰ ὁποῖα μόνον ἡ ῥάβδος ὑποβαστάζει καὶ ἐμποδίζει νὰ δυσωσιν ἐντελῶς πέραν τοῦ βίου. Παρατηρήσατε ὅμως καὶ ἐκείνην ἐκεῖ τὴν νεᾶραν μητέρα, ἥτις προπέμπει τὸν μικρόν της τὸν υἱόν εἰς τὸ σχολεῖον, ἐν ᾧ ἐκεῖνος εἰσέτι σπογγίζει τὰ δάκρυα του μὲ τὸν καρπὸν τῆς χειρός του καὶ δεικνύει ῥοθόσεις ἐναντιώσεως, διότι, ὀλμος τῆς συμφορᾶς! ἐν φύλλον τοῦ ἀλφαθηταρίου του ἐσχίσθη ἀρτεσπερᾶς ἀκριβῶς εἰς τὴν λέξιν σκόροδον, ἥτις διυσκολεῖ πλέον μὲ ῥόδον καὶ φοβεῖται ἡ ἐν εὐθυνῃ τῆς μετοβόλης ταύτης ἄλλ' ἡ μητέρδλα τοῦ λύπτει καὶ τῷ ψιθυρίζει ἐξ τῆς οὖς, ὅτι ἅμα ἐπανέλθῃ ἐκ τοῦ σχολείου θὰ εὕρῃ ἐξ κάρκαμελλαὶς ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ πρὸς ἐπιφόρτισιν τῆς συμφωνίας φίλει τὴν πεκεᾶν τοῦ υἱοῦ της μεθ' ὅλης

τῆς μητρικῆς ἀληθείας· ἀλλ' ὁ μικρὸς δὲν ἐννοεῖ νὰ πειαθῇ τοιχέως, καίτοι δὲν παύει προχωρῶν, ἀλλὰ μετὰ βραδέων βημάτων καὶ σοβαρῶν ἤθους ἐν ὅσῳ αἰσθάνεται ὅτι ἡ μήτηρ του βλέπει αὐτὸν ἐξ ὀπισθεν· ἅμα ὅμως παρακάμψῃ τὴν ὁδόν, ὁ πρῶτος συμμαθητής ὃν θὰ συναντήσῃ, ἡ πρώτη πέτρα ἣν θὰ ῥίψῃ θὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ τῆς μνήμης του καὶ τὸ σκόρδον καὶ τὸ ῥόδον καὶ τοὺς καρκαμέλλας καὶ θὰ τὸν ἐνισχύσωσι νὰ βαδίσῃ ἀμερίμνως μέχρι τῆς θύρας τοῦ σχολείου, ὅπερ ἰοῦ τῷ εἰς τὴν φαντασίαν του θὰ κατασταθῇ ἄτιμον ἐπίφορον.

Καὶ ποῦ νὰ ἀπαριθμήσωμεν τόσας ἄλλας σκηνὰς οἰκογενειακῆς ποικιλίας συμφωνα τὰ εἰς κατὰ τὴν προαστεῖα; Ποῦ ν' ἀπαριθμήσωμεν τὰς εὐγενεῖς καὶ ευειδεῖς θεσπρωνίδας (διότι τὰ προάστεια εἶναι κατ' ἐξοχὴν δημοκρατικὰ καὶ οὐδὲ σκιὰ ὑπερεφερίας εἶναι ἀνεκτὴ) αἵτινες μὲ τὸ σάρωθρον ἀνὰ χεῖρας φροντίζουσι περὶ τὴν ἐπὶ καθαριότητι τῆς πολήψεως τῆς πατρικῆς οἰκίας καὶ αἱ πτοῦσαι κρύφια βλέμματα πρὸς τοὺς ἀμβάτας ἀπὸ τῆς χυλῆς ἢ ἀπὸ τῆς κλίμακος ἢ ἀπὸ τοῦ ἐξώστου ἢ ἀπὸ τινος παραθύρου, οἱονεὶ ζητοῦσαι μίαν λέξιν ἐπιδοκιμασίας καὶ συγχαρητηρίων διὰ τὴν ἐργαγενῆ αὐτῶν πρὸς τὴν οἰκιακὴν ἐργασίαν ἀφωσιώσιν; Ποῦ νὰ ἀπαριθμήσωμεν τὰς τριφερὰς ἀλικίας μικρὰς ὁμάδας ῥαπτριῶν, αἵτινες ἐκκινοῦσιν ἀπὸ τῶν προαστείων πρὸς τὴν πόλιν μεθ' ἑνὸς μικροῦ γαλαπρὶ σαλίου τῶν χειμῶνα ἢ μεθ' ἑνὸς σκελετομόρφου ἀλεξιβροχίου τὸ θέρος, ἵνα κερδήσωσι τὸ μεσημβρινὸν αὐτῶν γευματάκι, συνιστάμενον ἐκ μιᾶς πεντάρας ἄρτου καὶ ἑνὸς πρωτοκαλλίου ἢ ἑνὸς βοτρύου σταφυλῆς ἢ μιᾶς παλαμῆς ἀστραγαλίων; Ποῦ νὰ καταγράψῃ τις ὅσα βλέπει καὶ ἀκούει; Τὸ κρυφὴν λόγον χαρίν τὸ ἀποτόν ῥίπτει ἐντὸς τινος ὑπογείου τοὺς πελευταίους φωτορροικοὺς σπινθῆρας καὶ μετὰ τὴν ἀνατολὴν πρὸς μαρτυρίαν τῆς καθ' ὅλων τῆς νύκτα συμπαθητικῆς αὐτοῦ ὑπηρεσίας ἢ τὴν γαλῆν, ἥτις μεταξὺ δύω γλαστρῶν βασιλικοῦ, τοποθετημένη, φρυάττει καὶ τοῦ κοκορτσόδες δῶρον καὶ ἔπειτα πτερνίσματα ἑκατέρωθεν καὶ ἐγγεγε σάς· ἑκατέρωθεν καὶ ἀπολαύσις ἑκατέρωθεν καὶ εἰκὼν συνδιαλέξεως πρωϊνῆς περὶ τῶν παρωχημένων καὶ πυθομένων χρόνων μεταξὺ δύο ὄντων, τὰ ὁποῖα μόνον ἡ ῥάβδος ὑποβαστάζει καὶ ἐμποδίζει νὰ δυσωσιν ἐντελῶς πέραν τοῦ βίου. Παρατηρήσατε ὅμως καὶ ἐκείνην ἐκεῖ τὴν νεᾶραν μητέρα, ἥτις προπέμπει τὸν μικρόν της τὸν υἱόν εἰς τὸ σχολεῖον, ἐν ᾧ ἐκεῖνος εἰσέτι σπογγίζει τὰ δάκρυα του μὲ τὸν καρπὸν τῆς χειρός του καὶ δεικνύει ῥοθόσεις ἐναντιώσεως, διότι, ὀλμος τῆς συμφορᾶς! ἐν φύλλον τοῦ ἀλφαθηταρίου του ἐσχίσθη ἀρτεσπερᾶς ἀκριβῶς εἰς τὴν λέξιν σκόροδον, ἥτις δυσκολεῖ πλέον μὲ ῥόδον καὶ φοβεῖται ἡ ἐν εὐθυνῃ τῆς μετοβόλης ταύτης ἄλλ' ἡ μητέρδλα τοῦ λύπτει καὶ τῷ ψιθυρίζει ἐξ τῆς οὖς, ὅτι ἅμα ἐπανέλθῃ ἐκ τοῦ σχολείου θὰ εὕρῃ ἐξ κάρκαμελλαὶς ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ πρὸς ἐπιφόρτισιν τῆς συμφωνίας φίλει τὴν πεκεᾶν τοῦ υἱοῦ της μεθ' ὅλης καὶ φαιδρότατον ἢ συνδιαλέξεις, διὰ μινα ἀπαραιτήτων λόγων μεταφορικῶς διεξαγομένην περὶ στάσεως φιλοτιμίας νὰ περιμαλωθῇ ἢ μὴ τὴν Ἀφροδίτης καὶ ἴχνη φιλήματος πολὺ βεβαίως· πρωτοκτόπτερον πουλάγγδαιμα θρούθου φρεσκοῦ μαγκάνου. Ὦ Ἀθῆναι, ἄστυ τοῦ Κέκροπος καὶ τοῦ Θησέως καὶ τοῦ Περικλέους καὶ τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ τῆς Ἀμαλίας, ἐξοπολιτισθῆς τοσοῦτον, ὥστε αἱ οἰκίαι σου ὁμοιάζουσι φρούρια, ἐν οἷς κατοίκοι τῆς ζωῆς ἀτενίζουσι τὴν φύσιν αὐτῶν τύχην ἐντεταλμένοι κιγκλίδων καὶ καταφρακτῶν παραθύρων καὶ θυρῶν φουρνωμένων ὑπὸ πολλῶν ὑπηρετικῶν πεχμάτων. Τὸ ἀπὸ τῆς ἱπποτιμῶτε μεγαλοτρεπίας ἀναπόσπαστον μεσπτικὸν πνεῦμα, πιστὸν εἰς τὰς πατροπαραδότους καὶ μεσοφωνικὰς αὐτοῦ παραδόσεις περὶ οἰκογενειακῆς ἀλαζονείας, ὠκοδόμησε κατὰ τὸ κέντρον τῆς πόλεως ὑπερηφάνους οἰκίας σιωπηλὰς καὶ σοβαρὰς ὡς ναούς, ἐν οἷς ἐμνολογοῦνται τὰ λαμπρικὰ ἄθλα πολλῶν γενεῶν προπατόρων. Ἀλλ' εὐτυχῶς κατὰ τὰ προάστεια τῶν Ἀθηνῶν ἡ ἀγνὴ ἡ πραγματικὴ, ἡ ζῶσα οἰκογένεια ἀναλαμβάνει ὅλην τὴν ἑαυτῆς χάριν καὶ ποίησιν, ἣν ἡ δημιουργὸς χεὶρ ἀπετύπωσεν ἐπὶ πρὸ οἰκογενειακοῦ βίου πλουσιωτέρου ἢ ἐπὶ οἱουδήποτε ἄλλου κτίσματος. Ἐκεῖ, πέρις τοῦ Ἡλισσοῦ ἢ μεσημβρινώτερον τοῦ Λιμναβετοῦ ἢ περὶ τὴν Ἀκρόπολιν ἢ ἐξωθεν τῆς Βαθειᾶς ἢ κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἱερὰν ὁδὸν τέρπομαι πλανώμενος ὁσάκις ἐπιθυμῶ ἀκούσω τὴν φιλόξενον φωνὴν τοῦ ἀλέκτορος καὶ νὰ ἴδω ἀντὶ γραπιωτικῆς ἐπιθεωρήσεως μετὰ γραπιῶν καὶ ὑπομονῶν γαλῆνιγκα παίζουσαν μετὰ μικρᾶς σκυλ[illegible] εἰς ἣ δὲν διδάσκει, τὴν χρησιμότητα τοῦ ψιμμυθίου, ἢ τὴν φιλοπατρίαν. Κ. Ἱερόκλης.

ΤΙΝΕΣ ΗΛΘΟΝ

κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐν Ἑλλάδι.

Συνέχεια [illegible] σελ. 132

Οἱ Ἀλβανοφλόγοι ἀντὶ ὁδηγούμενοι ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης, ὑποδεικνυούσης ἄλλην χώραν καὶ ὄχι τὴν Ἤπειρον καὶ Ἰλλυρίαν ὡς ἀρχαίαν πατρίδα τῶν Ἀλβανῶν, τῶν μὲν ἀρχαίων Ἠπειρωτῶν, ἀγνῶν Ἑλλήνων, τῶν δὲ Ἰλλυριῶν, ζώντων ἐν μέσῳ Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ, πρὸ μιᾶς ἡμέρας ἐπιδράσιν αὐτῶν διατελεσάντων, ἐξ οὗ ἡ νότιος Ἰλλυρία, Ἑλληνική Ἰλλυρίς ἢ τέλος Ἤπειρος ἐκλήθη, ἀντὶ λέγω, ἐδαγγιζόμενοι ὑπὸ τῆς γλώσσης νὰ ὑπόσωσιν ἄλλαχοῦ τὴν καταγωγὴν τῶν Ἀλβανῶν, κατοικοῦντες προσκολλαθέντες μετ' ἄκρας ἀφοσιώσεως καὶ οἱονεὶ ἀπελπισίας εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἐν τῇ Ἠπείρῳ καὶ Ἰλλυρίᾳ καταγωγῆς αὐτῶν, προσεπάθησαν νὰ ἐξηγήσωσιν αὐτὴν ἀναιρέτοντες καὶ βεβιασμένως τὸ φαινόμενον τῆς γλώσσης ἀνθισταμένης εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην. Ὁ Leace δεχόμενος ὅτι οἱ Ἀλβανοί εἶναι ἀπόγονοι τῶν Ἠπειρωτῶν καὶ Ἰλλυρίων καὶ περιόμενος νὰ ἐξηγήσῃ τὰ φαινόμενα τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης, ὑποπίπτει εἰς δύο ψευδῆ. Πρῶτον ὑποθέτων, ὅτι ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ νέᾳ Ἠπείρῳ ἡ γλῶσσα ἐρυθρίμιον τοσοῦτον ἐπιδοκιμάζει μεταβολὴν ὑπέστη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν ἀπὸ βορρᾶ βαρβάρων ἀπὸ ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Μακεδονίᾳ, ἐξηγεῖ διὰ τῆς ὑποθέσεως ταύτης τὴν ἀνωμαλίαν διαφορᾶν τῆς Ἀλβανικῆς κατὰ τὴν ἰδιαιτάτην καὶ θεμελιώδη ῥίζαν, ὄχι μόνον πρὸς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἀρχαίας ταύτας γλώσσας, ἐνῷ, ἐὰν ὑποτεθῇ ἀληθὲς, ὅτι δὲν ὑπέστησαν ἐπίδρασιν, μεταβολὴν γλώσσης, οἱ κάτοικοι τῆς Ἠπείρου, τοῦτο δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὴν διαφορὰν τῆς Ἀλβανικῆς μόνον πρὸς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν καὶ οὐδαμῶς τὴν οὐσιώδη διαφορὰν αὐτῆς κατὰ τὴν ἰδιαιτάτην καὶ θεμελιώδη ῥίζαν πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν. Δεύτερον παραδεχόμενος, ὅτι ἡ γλῶσσα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ νέᾳ Ἠπείρῳ οὐδεμίαν ἔπαθε τοσοῦτον σπουδαίαν μεταβολὴν, ὅσον ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Μακεδονίᾳ ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι οἱ κάτοικοι αὐτῆς οἰκοῦντες ἐν ὄρεσιν. διέφυγον τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπίδρασιν καὶ τὴν τῶν ἀπὸ βορρᾶ βαρβάρων, ἀληθεύουσι τοῦτο Ἕλληνες τῆς Ἠπείρου, οἵτινες καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ ὀρεινῇ Ἠπείρῳ κατοικοῦντες, ὡς καὶ οἱ Ἀλβανοί, καὶ ὑπὸ τὰς αὐτὰς αὐτοῖς περιστάσεις διαπελέσαντες, ἐν τούτοις ὑπέστησαν μεταβολὴν τῆς γλώσσης, οἷαν καὶ οἱ ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Μακεδονίᾳ. Ἡ βαρβαρότης τῆς Ἀλβανικῆς ἐκφύσης τὴν διαφορὰν πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν δὲν ἐξηγεῖται διὰ φιλούσων ὑποθέσεων. Ὁ Hahn καὶ ὁ Fallmerayer ἐβαρβάρωσαν Ἠπειρώτας καὶ Μακεδόνας, ὅπως ἐξιδιώσωσιν αὐτοὺς τοὺς Ἰλλυριοὺς καὶ διὰ τῆς βαρβαρώσεως τῶν Ἑλλήνων προσεπάθησαν νὰ οἰκειωσωσι τὴν βαρβαρότητα τῆς Ἀλβανικῆς καὶ τῶν Ἀλβανῶν. Ἄλλοι δὲ εἰσέδυσαν εἰς τὰ βάθη τῆς ἀρχαιότητος, ὅπως εὕρωσι τοὺς Πελασγοὺς καὶ ἄλλοι διήλθον ὄρη καὶ διέπλευσαν θαλάσσας, ἵνα ζητήσωσι τοὺς Τσούδας καὶ Βάσκας, ὅπως καλάφωσι τὸ πρᾶγμα καὶ ἀναπαύσωσι τὴν ἐπιπόνῳ συνείδησιν διὰ τὴν βαρβαρότητα τῶν Ἀλβανῶν καὶ τῆς Ἀλβανικῆς.

Ἡ Ἀλβανικὴ ὄχι μόνον κατὰ τοὺς τύπους διαφέρει τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ῥίζαν, ἡ δὲ συγγένεια τῆς γλώσσης ταύτης πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν δὲν ἐπιδεικνύεται τοιαύτη, οἷα ὤφειλε. Ἡ γλῶσσα τῶν Ἀλβανῶν, ἐφ' ὅσον ἦσαν ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἰλλυριῶν, ὤφειλε νὰ ἔχῃ τοιαύτην συγγένειαν πρὸς τὴν Λατινικὴν, οἵαν ἡ γλῶσσα τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν λοιπῶν αὐτοχθόνων τῆς χερσονήσου τοῦ Αἵμου, τῶν Βλάχων, ἡ Κουτσοβλάχων, οἵτινες δὲν εἶναι, ὡς πιστεύεται, ἀπόγονοι τῶν Ῥωμαίων ἀπόγονοι ἢ τῶν ἐκωμωμένων κατοίκων, ἀλλ' οἱ μὲν Ῥωμόγονοι ἀπόγονοι τῶν Δακῶν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐν τῇ Βουλγαρίᾳ, Θρᾴκῃ, Μακεδονίᾳ, Θεσσαλίᾳ, Ἀλβανίᾳ, Ἠπείρῳ καὶ κυρίως Ἑλλάδι Βλάχοι, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Μαιῶν, Θρᾳκῶν, Ἰλλυριῶν καὶ ἄλλων πρὸς βορρᾶν τῆς Δακίας λαῶν. Πιστεύομεν, ὅτι θὰ ἀποφύγῃ τὴν κατωτέρω,

ὅτι οἱ Ῥωμοῦνοι καὶ λοιποὶ Βλάχοι, δὲν εἶνε ἀπόγονοι Ῥωμαίων ἀποικῶν ἢ ἐκρωμαϊσθέντων κατοίκων, ἀλλ' ὅτι εἶνε οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Ἰλλυρίας, Θρᾴκης καὶ τῶν πρὸς βορρᾶν χωρῶν, ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν, ἡ παναρχαία τοῦ τόπου γλῶσσα. Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει δέ, ὅτι τοῦτο δὲν ἀληθεύει καὶ ὅτι ἅπαντες οὗτοι λαλοῦσι γλῶσσαν διαδοθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, πάλιν οἱ Ἀλβανοὶ ὀφείλουν καὶ αὐτοὶ νὰ λάλῶσι τοιαύτην γλῶσσαν, οὐχὶ οἱ Ῥωμοῦνοι καὶ λοιποὶ Βλάχοι, διότι καὶ οὗτοι ὑπέστησαν διωγμὸν Ῥωμαίων ἐπιδρασιν καὶ ὀφείλον μᾶλλον τῶν Ῥωμούνων καὶ τινῶν Βλάχων, τῶν τῆς Βουλγαρίας, Θρᾴκης κλπ. νὰ πλησιάζωσι τῇ Λατινικῇ καὶ Ἑλληνικῇ καὶ ὄχι ἀντὶ τούτου νὰ πλησιάζωσι πρὸς τοὺς Σλαβοῦς, Λεττοσλαβοὺς κλπ. καὶ δι' ἄλλους λόγους καὶ διότι ἀνέκαθεν διετέλεσαν ὑπὸ τὴν ἐπιδρασιν τῶν Ἑλλήνων, ὡς θὰ ἴδωμεν.

Διατί δὲν συνεφώνησαν οἱ Ἀλβανολόγοι εἰς τὴν κατάταξιν τῆς Ἀλβανικῆς; Διατί δὲν ἔλυθη εἰσέτι τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀφοῦ πολλοὶ καὶ σπουδαῖοι φιλόλογοι πολλαχῶς ἐζήτησαν τὰ τῶν Ἀλβανῶν καὶ ἀφοῦ ἤδη ὄχι μόνον τῶν Εὐρωπαϊκῶν καὶ ἐν γένει τῶν Ἰνδοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν ἡ κατάταξις ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ τοσούτων ἄλλων μεμακρυσμένων, εἴτε χρόνῳ εἴτε χώρᾳ νεκρῶν καὶ ζωσῶν; Ἀπίστου τοῦτου, νομίζομεν, εἶνε, ὅτι δὲν δύνανται νὰ εὑρῶσι τὴν ἀπαιτουμένην σχέσιν καὶ συγγένειαν αὐτῆς πρὸς τὰς τῶν περὶ αὐτὴν ἀχῶν, τῶν Ἑλληνικῶν καὶ τῶν Λατίνων καὶ τὴν ἀνάλογον διαμόρφωσιν καὶ ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἀποδείξωσιν ἱστορικῶς τὴν καταγωγὴν τῶν Ἀλβανῶν ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἠπειρωτῶν καὶ Ἰλλυριῶν καὶ διότι ἀφ' ἑτέρου οἱ δεχθέντες, ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ ἦλθον κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐκ τῆς Ἀλβανίας τοῦ Καυκάσου δὲν ἐπαρουσίασαν ἱστορικὰ μνημεῖα, οὐδὲ πρόσθησαν ἐπιχειρήματα ἐκ τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης πρὸς ἀπόδειξιν τούτου. Ὁ Fallmerayer, ὅστις ἐν ἀρχῇ τῆς ἑαυτοῦ πραγματείας ἀπορεῖ, ἐὰν οἱ Ἀλβανοὶ εἶνε παναρχαῖοι κάτοικοι τῆς Εὐρώπης ἢ ἦλθον καὶ οὗτοι κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα παρασυρθέντες ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ῥεύματος τῶν μετανασταστεύσεων[1] καὶ ὅστις διατυπῶν τὰς πρὸ αὐτοῦ περὶ Ἀλβανῶν ἐκφρασθείσας γνώμας λέγει, ὅτι ἀμφιβητεῖται ἡ καταγωγὴ τοῦ Ἀλβανικοῦ ἔθνους[2], ἔπειτα ἀντικρούων τὸν Νικοκλέα ἀσπασθέντα καὶ ὑποστηρίξαντα τὴν γνώμην τοῦ Le Quien, Assemani καὶ λοιπῶν, ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ ἦλθον κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐκ τοῦ Καυκάσου λέγει, ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ παραδεχθῇ τις τοῦτο, διότι δὲν ἀποδεικνύεται ἱστορικῶς[3], ὁ δὲ Thunmann κηρύττει, ὅτι οὐδαμοῦ οὐδὲ τὸ ἐλαχιστον ἴχνος μεταγενεστέρας μεταναστάσεως τῶν Ἀλβανῶν ἔχομεν, τὰ αὐτὰ δὲ ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ ἡμέτερος Κουμπιτώρης.

1. Das Albanesische Element in Griechenland, σελ. 11 τοῦ Α' μέρους.
2. Αὐτόθι σελ. 10.
3. Αὐτόθι, σελ. 44.

Ἀλλ' εἶνε ἀληθὲς τοῦτο, εἶνε ἀληθές, ὅτι οὐδεμίαν ἱστορικὴν ἀπόδειξιν ἔχομεν, ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ ἦλθον κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐκ τοῦ Καυκάσου; Ἐν τοῖς ὑπομνήμασι θέλομεν περιορισθῆ καὶ κατ' ἄλλους μὲν τρόπους, ἀλλ' ὅμως ἐθνολογικῶς καὶ ἱστορικῶς νὰ ἀποδείξωμεν πρῶτον μὲν, ὅτι ἀδύνατον εἶνε νὰ ἐπιδειχθῇ καὶ βεβαιωθῇ, ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ εἶνε ἀπόγονοι τῶν Ἰλλυριῶν ἀπὸ ἀγνώστων χρόνων κατοικοῦντες ἐν Εὐρώπῃ καὶ δεύτερον, ὅτι ἡ Ἱστορία, ἥτις εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀρχαίων καὶ ἐπιφανῶν Βυζαντινῶν ὑπέστη δεινὴν παραμόρφωσιν, εἰς τὰς ἐνοδούντας καὶ δυνάμενον νὰ ἐξελέγξῃ αὐτὴν δέα πολλῶν ἄλλων μέσων καὶ σχῆ ἀπλῆς μελέτης καὶ συγκρίσεως μονονουχὶ βάσ, ὅτι *Ἀλβανοὶ* ἐκ τοῦ Καυκάσου ἦλθον κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα εἰς τὸ Βυζαντιακὸν κράτος καὶ εἰς τὴν χώρᾳ Ἑλλάδα.

Οἱ δοξάζοντες περὶ τῶν Ἀλβανῶν, ὅτι εἶναι ἀπόγονοι τῶν Ἰλλυριῶν, στερούμενοι ἱστορικῶν ἀποδείξεων ἀνευρίσκουσι τοιαύτην ἐν τοῖς ἑξῆς χωρίοις τοῦ Ἀλεξανδρίνου Γεωγράφου «Πόλεις δὲ εἰσὶν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ μεσόγειοι αἵδε. Ταυλαντίων, Ἀρνισσα, Ἐλυμιωτῶν δὲ Ἐλυμα, Ὀρεστιδὸς Ἀμαντία, *Ἀλβανῶν Ἀλβανόπολις*, Ἀλιρώπων Ὁρμα, Εὔρωπος Ἀφάλοις[1] καὶ Διὰ τοῦ *Ἀβανοῦ* ὄρους μέχρι τῶν Βεβίων ὀρέων καὶ τοῦ ὀρίου τῆς κάτω Πανονίας[2]». Τὸ δὲ κατὰ τὰς ἄνω ῥόας τοῦ Σκούμβη κείμενον Ἐνβασσαν, τὸ παρὰ τὰ μεθόρια Ἠπείρου καὶ Ἰλλυρίας, θεωρεῖται ὡς ἡ ἀρχαία Ἀλβανόπολις. Τὴν σημειώσιν τοῦ Ἀλεξανδρίνου Γεωγράφου διὰ πολλοὺς λόγους, οὗτοι δὲ εἶνε οἱ ἀμέσως παρατασσόμενοι, θεωροῦμεν νόθον· ἀλλ' ὑποθέσωμεν, ὅτι εἶνε γνησία. Ἵνα δὲ εὑρῶμεν τὴν ἀληθῆ καταγωγὴν τοῦ ἐπὶ τοσοῦτον βασανίσαντος τοὺς Φιλολόγους λαοῦ τούτου, κρίνομεν λυσιτελές, ὅπως λάβωμεν αὐτόν, ὡς ἔχει νῦν, ὡς καὶ τὰς χώρας, αἵτινες εἰδίν ἢ κυρίᾳ ἕδρα αὐτοῦ σήμερον, τὴν Ἰλλυρίαν καὶ Ἤπειρον καὶ συγκρίνωμεν ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς ἀρχ. Ἰλλυρίας καὶ Ἠπείρου καὶ πρὸς τὴν ἀρχ. Ἰλλυρίαν καὶ Ἤπειρον καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς τοὺς κατοίκους καὶ τὴν χώραν τῆς ἐν Καυκάσῳ Ἀλβανίας. Εὐτυχῶς γνωρίζομεν τὰ ὀνόματα τῶν χωρῶν, πόλεων, ὀρέων, ποταμῶν κτλ. ὡς καὶ τῶν λαῶν, τῆς ἀρχ. Ἰλλυρίας καὶ Ἠπείρου. Τίνα θέσιν κατέχουσι οἱ Ἀλβανοὶ τοῦ Πτολεμαίου ἐν ταῖς χώραις ταύταις, περὶ ὧν ἡ Ἱστορία παντελῶς σίγᾷ, ἐννοεῖ τις εὐκόλως βλέπων πληθὺν λαῶν ἢ φυλῶν, ὅπως θέλετε, καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἕνα, τὸν τῶν Ἀλβανῶν, καὶ μεταξὺ πλείστων πολεωνυμιῶν, καλουμένην Ἀλβανόπολιν καὶ ἓν ὄρος Ἀλβανόν. Ταῦτα εἶνε πάντα τὰ κατὰ τὸν 2 μ.Χ. αἰῶνα στοιχεῖα τοῦ λαοῦ ἐκείνου, ὅστις κατέσχε καὶ κατέχει Ἰλλυρίαν καὶ Ἤπειρον ἀπὸ Σερβίας μέχρι Ἀμβρακικοῦ κόλπου, ἐξηπλώθη κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα εἰς μέρος τῆς Μακεδονίας καὶ εἰς Θεσσαλίαν, ὅστις κατῴκησεν ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ, κατελάβε μέρη τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ χώρας τῆς Πελοποννήσου, τμῆμα τῆς Εὐβοίας καὶ τῶν Κυκλάδων (ἐν Ἀνδρῳ) καὶ οὗτος ἀποσπασθεὶς ἀφίκετο εἰς Κύπρον κατὰ τὸ χρόνον τοῦ Μαχαιρᾶ. Οὗτος εἶνε ὁ λαός, ἐξ οὗ ἀπαστοῦν ἐπὶ αἰῶνας ἐστρατολόγουν οἱ Βυζαντινοί, ἐξ ὧν ἐλάμβανε πλεῖστους καὶ ἀρίστους στρατιώτας ἡ Ἑνετία καὶ τὰ ἄλλα κράτη τῆς Ἰταλίας, οἵτινες μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν κατάλυσιν τῆς Βυζαντιακῆς αὐτοκρατορίας περιέρεον τὰ ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ὡς μισθοφόροι ὑπηρετήσαντες εἰς Αὐστριακοὺς καὶ Γαλλικοὺς στρατοὺς, οἵτινες ἀείποτε ἀπετέλεσαν τὸ κύριον καὶ ἐξαίρετον μέρος τῶν Τουρκαλῶν τάγματῶν, Τουρκαλβανοί, ὃς ἐξομνύναντες, καὶ ἀσπασθέντες τὸν Ἰσλαμισμὸν, καλούμενοι Ἀπάντες λοιπὸν οἱ Ἀλβανολοῦτοι εἶνε οἱ Ἀλβανοὶ τοῦ Πτολεμαίου, εἶνε ἡ μικροσκοπικὴ ἐκείνη φυλή; Ἢ μήπως ἡ φυλὴ ἐκείνη μετέλθοι τὸ ἐκ τῆς ὀνομᾶ εἰς ὅλους τοὺς Ἰλλυριοὺς καὶ εἰς Ἠπειρώτας; Ἀλλὰ τότε διατί *ἀγνοοῦνται παντάπασι μέχρι τέλους τῆς ΙΑ' ἑκατονταετηρίδος*, διότι τότε μόλις ἀναφαίνονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ μάλιστα ὡς ὑπήκοοι τῷ Βυζαντίῳ, καθόσον ὁ Πτολεμαῖος δὲν ἀναφέρει τι περὶ Ἀλβανῶν, ἀλλὰ μόνον σημειοῖ, ὅτι ἐστὶ κοινὴ φυλὴ Ἀλβανῶν καὶ πόλις Ἀλβανόπολις, ἐνῷ οἱ Βλάχοι, οἵτινες οὐδαμῶς διεδραμάτισαν σπουδαῖον πρόσωπον οὔτε πολιτικῶς οὔτε στρατιωτικῶς, ἀναφέρονται ἤδη ἐν τῷ ΣΤ' αἰῶνι, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν τοῖς ἑπομένοις. Πῶς δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ ἐκείνοι τοῦ Πτολεμαίου ἐπέβαλαν τὸ ἑαυτῶν ὄνομα ἐπὶ τῶν Ἰλλυριῶν καὶ Ἠπειρωτῶν, ἀφοῦ ὁ Πολύβιος, Στράβων καὶ Πλούταρχος, οἱ γράψαντες περὶ τῶν λαῶν καὶ τῶν χωρῶν τούτων, καὶ οἱ μετὰ ταῦτα μέχρι τοῦ ΙΑ' μ. Χ. αἰῶνος Βυζαντινοί, οἱ πολλάκις ποιούμενοι λόγον περὶ τῆς Ἰλλυρίας, διηγούμενοι τὰς ἐπιδρομὰς τῶν διὰ τοῦ Ἴστρου εἰσβαλλόντων εἰς τὴν Βυζαντιακὴν αὐτοκρατορίαν βαρβάρων, οἵτινες πρώτην καὶ τελευταίαν τὴν Ἰλλυρίαν ἐλεηλατοῦν καὶ ἧς τοὺς κατοίκους κατὰ χιλιάδας ἐσφάζον καὶ ἐξηνδραποδίζον—ὡς διηγοῦνται οἱ Βυζαντινοὶ οὗτοι—ὄχι μόνον δὲν ἀναφέρουσι περὶ Ἀλβανῶν τοιοῦτόν τι, ἐξ οὗ ἠδυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐπικρατήσῃ τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκεῖ, ἀλλ' οὐδὲ κἂν μνημονεύουσιν αὐτῶν; Πῶς δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ τοῦ Πτολεμαίου ἐπέβαλαν τὸ ἑαυτῶν ὄνομα ἐπὶ τῶν Ἰλλυριῶν καὶ Ἠπειρωτῶν, ἀφοῦ ἡ μὲν βόρειος Ἰλλυρὶς ἔλαβεν ἄλλο ὄνομα κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα καὶ ὄχι Ἀλβανία, καλεῖται ἀπὸ τῶν χρόνων Ὀδοστινιανοῦ τοῦ Α' *Πρεβαλιτάνα*, ἡ δὲ νότιος Ἰλλυρία ἐκλήθη *Ἑλληνική Ἰλλυρὶς καὶ Ἤπειρος νέα*[1], ἡ δὲ κυρίως σήμερον τὴν Ἤπειρον ἐκείνοι, οἵτινες δὲν ἦλθον ἀλλοθεν, εἶνε *Ἕλληνες*, οὐδαμῶς παραλλάσσοντες ἡμῶν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῆς κυρίως Ἑλλάδος.

1. Πτολεμ. Γεωγραφ. Βιβλ. Γ', κεφ. 13.
2. Πτολεμ. Γεωγρ. Βιβλ. Β' κεφ. 13.
3. Τίνα χωρία τοῦ Πτολεμαίου, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, ἐξελίγχουσι τὴν καταγωγὴν τῶν προσθηκῶν, ἄλλων δὲ ἡ γνησιότης ἀμφισβητεῖται μετὰ πολλῆς πιθανότητος.

Σ. Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΤΟ ΔΥΣΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΤΟ ΠΑΙΔΙ!

Μίαν πρωΐαν ὁ πατήρ μου μοῦ ἐνετείλατο θαῤῥῶν· Πεποιθώς, ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι ἀγών, εἰς τὸν ὁποῖον πρέπει ἀπ' ἀρχῆς νὰ προετοιμασθῇ τις, καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος μετὰ τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν κακῶν του, τῶν προτερημάτων καὶ ἐλαττωμάτων του, διαφαίνεται ἤδη ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ, προσεπάθησε νὰ με ἐκγυμνάσῃ καὶ νὰ με προσφέρῃ κατὰ τῶν λεπτοφυϊῶν, αἵτινες παρατηρούμεναι κατ' ἀρχὰς εἰς μικρὰ πράγματα, προκαλοῦσιν εἶτα τὰς μεγάλας ἀτιμίας. Μὲ ἐξέμαθε νὰ ὑπομένω, χωρὶς νὰ κλαίω καὶ μάλιστα χωρὶς νὰ παραπονῶμαι, τὰς ἀτυχίας καὶ τὰς θλίψεις, αἵτινες προετοιμαζουσιν ἡμᾶς ἐν τῇ νεαρᾷ ἡλικίᾳ εἰς σοβαρωτέρας δοκιμασίας.

Ἐκατοικοῦμεν εἰς τοὺς ἀγρούς, ἔξω τῆς πόλεως ἐπὶ μέρους ὑψηλοῦ καὶ δυσβάτου· ὁ δὲ πατήρ μου μὲ ἐξεγύμναζεν εἰς τὸ νὰ κάμνω μακρυνοὺς περιπάτους ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ νὰ δαμάζω τὸν κόπον χωρὶς νὰ ἀδημονῶ. Προσφώς ἐξέμαθον διαφόρους ἀσκήσεις, νὰ κολυμβῶ καὶ νὰ παίζω ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ. Σύχναις ἐφαίνετο μὴ προσέχων εἰς ἐμὲ διὰ νὰ με μάθῃ νὰ μὴ στηρίζωμαι ἐπὶ μόνων τῶν ἰδικῶν μου δυνάμεων καὶ νὰ περιφρονῶ τὸν φόβον, ὅστις, ὡσεὶ τὸ πλεῖστον εἶναι ἀποκύημα τῆς φαντασίας μας.

Μεταξὺ τῶν γνωρίμων μας ἔχαιρον τὴν ὑπόληψιν παιδίον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπτοεῖτο πρὸ οὐδενός, καὶ οὗτος ἦν γενναία φύσις ἠγνόει τὴν ἀποθάρρυνσιν. Ἠσθανόμην δὲ αὐτὸ ἐμαυτόν· λίαν ὑπερήφανον, ὀφείλω νὰ τὸ ὁμολογήσω· οἱ ἔπαινοι, οὓς μοι ἀπηύθυνον ἔβαινον εὐθὺς πρὸς τὴν καρδίαν καὶ ἐδραττόμην μετὰ σπουδῆς πάσης περιστάσεως, ἵνα ἐπετύχω τινὸς τῶν κολακευτικῶν ἐκείνων λέξεων, αἵτινες τοσοῦτον ἡδέως ἐθώπευον τὸν ἐγωϊσμόν μου.

Ἡμέραν τινά, ὁ πατήρ μου μοῦ εἶπε:

— Πήγαινε νὰ δώσῃς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην εἰς τὸν φίλον μου ἰατρὸν κ. Γόρρε.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ δήμου, ἐν ᾧ ὁ κ. Γόρρε κατῴκει ἀπέχει μίαν λεύγην ἀπὸ τῆς ἡμετέρας κατοικίας. Δι' ἐμὲ, ἡ ἀπόστασις αὕτη ἦν ἄπλοῦς περίπατος, ἑνδεκαετὴς ὄντα καὶ συνηθισμένον εἰς μακρυνὰς ἐκδρομὰς μέσῳ ὀρέων· καὶ παιδιάδων ἔσπευσα ὅθεν νὰ μεταβῶ παρ' αὐτῷ. Ὁ γέρων ἰατρὸς, οὗ ἐγνώριζον καλῶς τὴν λευκαζουσαν κόμην, τὴν ἀπότομον εἰλικρίνειαν, τοὺς πρωτοτύπους ὀλίγον τρόπους του καὶ τὴν ἀφοσίωσιν, ἣν συνῴδευεν ἔνοιαστ δι' ἀποστόμων ἐκφράσεων ἑτοιμάζετο νὰ καθίσῃ εἰς τὴν τράπεζαν, ὅταν ἦν στιγμὴν ἔρριψα. Ἰδών με δὲ ἀσθματιῶντα καὶ ἐπιπλήξας με διότι ἔτρεχον, με εἶπε.

— Κάθησε ἐκεῖ, θὰ γεματίσῃς μαζύ μου.

Ἐνῷ δὲ ἡ σοῦπα ἠχνίζεν ἐντὸς τοῦ ἀγγείου, ἤρξατο ἀναγινώσκων τὴν ἐπιστολήν, ἧς αἱ τέσσαρες σελίδες ἦσαν κεκαλυμμέναι διὰ μύκνης γραφῆς. Παρετήρησα τὴν ἔκφρασιν τῆς φυσιογνωμίας του, μοι ἔφαινε δὲ περιφρουντίς καὶ προδίδουσα δυσφορίαν ἐπαγγέλλουσιν· Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν τελευταίαν γραμμὴν τὴν ἤκουσα νὰ ὑποψιθυρίζῃ:

— Δυστυχισμένο παιδί!

Διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὸν ἠρώτων, πλὴν ἡ σοβαρὰ ἔκφρασις τῆς φυσιογνωμίας του ἐκράτησε τοὺς λόγους ἐπὶ τῶν χειλέων μου.

Προτοῦ νὰ καθήσῃ πλησίον μου ἔδωσεν ἐκ τῆς βιβλιοθήκης του ὀγκώδη τόμον, ὃν ἐφυλλολόγησε καὶ ἔθεσεν ἀνοικτὸν μεταξὺ τῶν δύο μας. Ὠμίλει ὀλίγον, φέρων ταχέως τὰ τεμάχια εἰς τὸ στόμα του, μὴ διακόπτων δὲ τὴν ἀνάγνωσίν του παρ' ὅταν ἤθελε νὰ μοι προσφέρῃ φαγητὸν ἢ νὰ λάβῃ αὐτός, ἢ νὰ μ' ἀπευθύνῃ λακωνικὰς ἐρωτήσεις χωρὶς νὰ φαίνηται ἀποδίδων σημασίαν εἰς τὰς ἀπαντήσεις μου.

Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, μὲ ἄφησε μόνον, ἵνα γράψῃ τὴν πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ πατρός μου ἀπάντησιν.

Ἐπωφεληθεὶς τῆς παρατεταμένης ἀπουσίας του ἀνέγνων τὴν σελίδα τοῦ βιβλίου, ἥτις τόσον ἐκίνησε τὴν προσοχήν του. Ἐν αὐτῇ ἐπρόκειτο περί τινος ἀσθενείας, ἧς τὸ ἐπιστημονικὸν ὄνομα δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον, ὡς ἀκατάληπτον εἰς ἐμέ. Δι' ἐπιστημονικῶν ὅρων ἀνεπτύσσοντο ἐν τῷ βιβλίῳ τὰ αἴτια τῆς ἀσθενείας ταύτης, τὰ συμπτώματα, ἅτινα παρουσιάζει, πάσαι φάσεις, ἃς διέρχεται, τὰ μέσα, δι' ὧν δύναται νὰ καταπολεμηθῇ.

Ἵνα εἴπω τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἐννόησα ἐν αὐτῇ οὐδόλως ἐχεδόν, ἄλλως τε καὶ δὲν ἐπέμενα. Εἶχον δ' ἐγκαταλείψει τὴν ὀχλήραν ταύτην ἀνάγνωσιν, ὁπόταν ὁ ἰατρὸς ἐπέστρεψε μετὰ τῆς ἐπιστολῆς, ἣν εἶχε γράψει.

— Θὰ δώσῃς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην εἰς τὸν πατέρα σου, εἰς αὐτὸν καὶ μόνον, ἀκούεις; Τόρα δὲ θὰ τρέχω διὰ νὰ κάμω τὰς ἐπισκέψεις μου· καλὸ παιδί!

Μὴ βιαζόμενος νὰ ἐπιστρέψω ἔλαβον τὴν μακροτέραν ὁδόν, ὅπως ἐπανέλθω εἰς τὴν πατρικήν οἰκίαν. Ὁ καιρὸς ἦτο λαμπρός· τὸ δ' ἔαρ εἶχεν ἐνδυθῆ τὴν φαιδροτέραν στολήν του. Ὀπῳρόπινος τῶν φυλλωμάτων χρωματισμὸς ἀνέπαυεν εὐχαριστως τὰ βλέμματα· αἱ μέλισσαι καὶ αἱ ῥοδαὶ ἤνθουν· οἱ νειμῶνες ὠμοίαζον πρὸς σμαραγδίνον πάπιτα, ἐφ' οὗ ἐξέχον οἱ χρωματισμένοι κάλυκες· αἱ στάχυες τοῦ σίτου ἐκυμάτιζον πρὸς τὴν πνοὴν τῆς αὔρας πᾶ ἔντομα, αἱ χελιδόνες διέσκαῤῥον τὴν ἀκανόνιστον πτῆσίν των ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς μου· ἐξ ἑκάστης βάτου, ἐξ ἑκάστου φυλλώματος ἐξήρχετο τὸ ἡδὺ ἐκεῖνο τερέτισμα, τὸ ὁποῖον χαίρετᾷ τὴν ἀναγέννησιν τῆς φύσεως.

Ἐβάδιζον ἐπὶ γνωστῶν μου ἀτραπῶν. Τὸ πνεῦμά μου ἐφρόντιζε μετὰ τῆς φύσεως, καὶ διὰ κλάδου λεπτοκαρυᾶς διεσκέδαζον θραύων τὰς κεφαλὰς τῶν λευκανθῶν, ἵνα ἀποδιώζω ἐξ αὐτῶν τὰ πτηνά, ἅτινα ἔστηναν ἐν αὐταῖς τὰς φωλεὰς των.

Ἀφικόμενος εἰς τὸ ἥμισυ τῆς ὁδοῦ, εἰς

Ἤπειρος ἔσφιξε καὶ σφίζει τὸ ἑαυτῆς ὄνομα; Ἀφοῦ ὁ Ἱεροκλῆς ἐν Συνεκδήμῳ καὶ Κωνστ. ὁ Πορφυρογέννητος ἐν τῷ περὶ θεμάτων κοινοῦ τὸν υἱὸν Ῥωμανὸν οὐδαμῶς ἀναφέρουσιν Ἀλβανίαν καὶ Ἀλβανοὺς;

Ἀλλ' εἰς τίνα κατάστασιν ἦτο ἡ Ἰλλυρία καὶ Ἤπειρος κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Στράβωνος; Ἰδοὺ τί λέγει ὁ Γεωγράφος περὶ τῆς ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ Ἰλλυρίας καὶ Ἠπείρου «Πρότερον μὲν οὖν καὶ πόλεις εἶχεν ἔθνεσι κοῦτοις (τῆς Ἠπείρου καὶ Ἰλλυρίας) .... τότε μὲν οὖν, ὡς εἶπον, καίπερ οὖσα τραχεῖα καὶ ὀρῶν πλήρης Ταμάρου καὶ Ἠλιανόνου καὶ ἄλλων πλείστων ὀρῶν ἀνδρεῖα ἦν· ἡ δὲ Ἤπειρος ὅμοιον καὶ ἡ Ἰλλυρὶς ἐν τῷ τὰ πολλὰ μὲν ἐρημία κατέχει, τὰ δ' οἰκούμενα κωμηδὸν καὶ ἐν ἐρειπίοις λείπεται ἐκλείοιπε δέ πως καὶ τὸ μαντεῖον τὸ ἐν ἐν Δωδώνῃ, καθάπερ τἄλλα[1]. Τί δὲ μανθάνομεν περὶ Ἠπείρου ἐκ τοῦ Πλουτάρχου; «Διωκημένων δὲ πάντων αὐτῷ καλῶς ἀσπασάμενος τοὺς Ἕλληνας, καὶ παρακαλέσας τοὺς Μακεδόνας μεμνῆσθαι τῆς διδομένης ὑπὸ Ῥωμαίων ἐλευθερίας σώζοντας αὐτὴν δι' εὐνομίας καὶ ὁμονοίας ἀνέζευξεν ἐπὶ τὴν Ἤπειρον ἔχων δόγμα συγκλήτου τοὺς συμμαχομένους αὐτῷ τὴν πρὸς Περσέα μάχην στρατιώτας ἀπὸ τῶν ἐκεῖ πόλεων ὠφεληθῆναι. Βουλόμενος δὲ πᾶσιν ἅμα καὶ μηδενὸς προσδοκῶντος, ἀλλ' ἐξαίφνης ἐπιπεσεῖν, μετεπέμψατο τοὺς ἡγεμόνας ἐξ ἑκάστης πόλεως ἄνδρας δέκα καὶ προσέταξεν αὐτοῖς, ὅσος ἀργυρὸς ἐστὶ καὶ χρυσὸς ἐν οἰκίαις καὶ ἱεροῖς ἡμέρᾳ ῥητῇ καταφέρειν. Ἑκάστοις δὲ συνέπεμψεν ὡς ἐπ' αὐτὸ δὴ τοῦτο φρουρὰν στρατιωτῶν καὶ ταξίαρχον προσποιούμενον ζητεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὸ χρυσίον. Ἐνστάσης δὲ τῆς ἡμέρας ὑφ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἅμα καιρὸν ὁρμήσαντες ἐτράποντο πρὸς καταδρομὴν καὶ διαρπαγὴν τῶν πόλεων, ὥστε ὥρᾳ μιᾷ πεντεκαίδεκα ἀνθρώπων ἑξανδραποδισθῆναι μυριάδας, ἑβδομήκοντα δὲ πόλεις πορθηθῆναι, γενέσθαι δ' ἀπὸ τοιαύτης φθορᾶς καὶ πανωλεθρίας ἑκάστῳ στρατιώτῃ τὴν δόσιν οὐ μείζον ἕνδεκα δραχμῶν, φρίζει δὲ πάντας ἀνθρώπους τὸ τοῦ πολέμου τέλους, εἰς μικρὸν οὕτω τὸ καθ' ἕκαστον λῆμμα καὶ κέρδος ἔθνους ὅλου κατακερματισθέντος»[2].

Ἐξετάσωμεν δὲ καὶ ἄλλως τὸ ζήτημα. Ὁ Hahn καὶ Fallmerayer ἰσχυρίζονται, ὅτι Μακεδόνες, Ἠπειρῶται καὶ Ἰλλυριοὶ ἦσαν βάρβαροι. Ἀλλ' ἡμεῖς γνωρίζομεν, ὅτι οἱ Δωριεῖς κατῆλθον ἐκ τοῦ Ὀλύμπου καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ κατῴκουν οἱ Θεοὶ τῶν Ἑλλήνων· ἐκ τῆς Ἠπείρου ἐξῆλθον οἱ Θεσσαλοὶ καὶ ἐκεῖ ἐτιμᾶτο ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὁ Δωδωναῖος Ζεύς, οὗτινος τὸ μαντεῖον ἠμάζεν ἤδη ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς ἐν Ἑλλάδι κυριαρχίας τῶν Ἀχαιῶν, αἱ δὲ περισωθεῖσαι λέξεις τῶν ἀρχαίων Ἠπειρωτῶν εἶνε Ἑλληνικαί, ὅπως οἱ ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἠπειρωτῶν, ἤδη ἐκ τῶν κατοικούντων τὴν

1. Στράβων Βιβλ. Ζ', κεφ. Ζ, 9.
2. Πλουτάρχ. Αἰμίλ. Παῦλος XXIX.

νέαν. Ἐπίλογος τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ὑπὸ Κ. Παπαρηγοπούλου, σελ. 386.

1. Ἐν τοῖς ὑπομνήμασι (τῆς Ἠπείρου) παρὰ τὸν Ἀδρίαν χῶραι μέχρι Αἴσσου ἐκλήθησαν ὑπὸ μὲν τῶν Ῥωμαίων Ἑλληνική Ἰλλυρίς, ἐπὶ δὲ τοῦ μεταβυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ Ἤπειρος

χαριέστατον μέρος, ἐσταθήκ. Ἐνώπιόν μου ἐξετείνετο περιφερόμενος πλὴν θαυμασίως ποικίλος ὁρίζων. Πρὸ τῶν πόδων μου εἰς τὸν βράχον ἀνέβλυζεν ὕδωρ, πλαταγοῦν κοιλότητα ἔνθα ἐσχηματίζε μικροσκοπικὴν λίμνην, εἶτα μορμυρίζον διέθεον διὰ τῶν λιθαρίων. Ἡ χλόη μοι παρεῖχε μαλακὸν κάθισμα, ἐγὼ δὲ περιέφερον τὰ βλέμματά μου ἐπὶ τοῦ χαριεντοτάτου τοπείου καὶ παρεσυρόμην εἰς τὸν ναρκώδη ἐκείνον ῥεμβασμόν, ὅστις ἀποτελεῖ μίαν τῶν θυμηδιῶν τῆς νέας ἡλικίας.

Τὰ πτηνά, ἅτινα ἡ παρουσία μου εἶχε κατ' ἀρχὰς τρομάξη μὲ ἐσυνήθησαν μετὰ ταῦτα καὶ ἐννοήσαντα, ὅτι οὐδόλως ἐπίφοβος ἦμην δι' αὐτά, ἤρχοντο νὰ καταπαύσωσι τὴν δίψαν των ἐν τῷ διαυγεῖ ὕδατι.

Ἐνεθυμήθην, ὅτι ἡ μήτηρ μου, ἵνα μὴ μὲ ἀφήσῃ νὰ κάμω νυστικὸς τόσον δρόμον μοι εἶχε πληρώσῃ τὰ θυλακίαμόυ μὲ γλυκύσματα. Ἔλαβαν ἐν καὶ ἤρχισα νὰ τὸ κόπτω εἰς μικρὰ τεμάχια διασπείρων αὐτὰ περὶξ τῆς πηγῆς. Μετ' ὀλίγον ἔσχον πολλοὺς συνδαιτημόνας, οἵτινες εἰδοποιήσαντες ἴσως καὶ τοὺς λοιποὺς φίλους των περὶ τῆς ἐκτάκτου τύχης ταχέως πολυπλασιάσθησαν: σπίνοι, καὶ ὁπολάϊδες, κίγιθοι καὶ καρδερῖναι ἤρχισαν ἐρίζοντες περὶ τῆς λείας, ἣν τοῖς διένειμον γενναίως. Ἤρπαζον αὐτὴν προτοῦ νὰ κατα-πέσῃ καὶ προσήγγιζον εἰς τὰς χεῖράς μου. Μεγάλην ἡδονὴν εὕρισκον βλέπων τὰς χαριτωμένας κινήσεις των καὶ ἀκροώμενος τὰς ἐκκωφευτικὰς κραυγάς των. Ὅλα μου τὰ γλυκύσματα κατεβρώθησαν οὕτω, καὶ ἠρεύων τὰ θηλάκιά μου, ὅπως ἀνακαλύψω ἐν αὐτοῖς ἠλησμονηθέν τεμάχιον, ὁπόταν ἡ χείρ μου ἀπήντησε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κ. Γόρρε. Ὁ φάκελλος κακῶς συγκολληθεὶς ἠνεώχθη ἀμέσως. Ἡ περιεργεία μου ἐξεγερθεῖσα εἰς δεινὸν πειρασμὸν μὲ ἐνέβαλε. Τὸ περίφροντι τοῦ ἰατροῦ, ἡ ἀναφώνησις αὐτοῦ μοὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν μνήμην καὶ αὐτὴ δὲ ἡ παραγγελία, ἣν μοι ἔδωκε νὰ ἐγχειρίσω εἰς μόνον τὸν πατέρα μου τὴν ἐπιστολήν, πολὺ με ἐτάρασσε. Καὶ μοὶ ἔλεγεν μὲν ἡ συνείδησίς μου, ὅτι ἐπίμεμπτος πρᾶξις εἶναι νὰ ἀναγνώσω ἐπιστολὴν ἕστω καὶ ἀνοικτήν, πλὴν καὶ ὁ πειρασμός μου ἦτο ἰσχυρός, διὸ καὶ ἤρχισα συζητῶν τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατά, ἐνναεῖται δεῦτε, ὅταν ἀρχεταί τις συζητῶν μετὰ τῆς συνειδήσεώς του δὲν ἀργεῖ αὕτη νὰ ὑποχύψῃ· καὶ πράγματι εὗρον ἀμέσως πολλοὺς καὶ σαθροὺς λόγους, ἅτινες ἐκανοποίησαν τὴν περιεργίαν μου. Περιέστρεψα τὸ χάρτινον, καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις ἠσθάνθην δ' αὐτό, ὡς νὰ με ἔπιανε. Μετὰ βραχεῖαν, πάλιν δὲν ἠδυνήθην ν' ἀντισταθῶ καὶ ἀνέγνων τὰς ἑπομένως γραμμάς:

«Ἀγαπητὲ φίλε, τὸν ἀσθενῆ σας θεωρεῖται· τὸν χαμένον· ἐπειδὴ δὲ ἄγνοεῖ τὴν κατάστασιν τοῦ, ἀφίσατέ τοῦ εἰς τὴν πλάνην του. Ἡ ἐπιστήμη οὐδὲν ὑπὲρ αὐτοῦ δύναται νὰ πράξῃ, ἐντὸς ἓξ μηνῶν θ' ἀποθάνῃ.

Ἐφρικίασα· κατελήφθην ἀμέσως ὑπὸ τῆς ἰδέας, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐμοῦ. Ἀνεμνήσθην πασῶν τῶν λεπτομερειῶν τῆς μετὰ τοῦ ἰατροῦ συνεντεύξεώς μου καὶ μοὶ ἐφάνησαν ἐπιεσυροῦσαι τὴν ὑπόνοιάν μου· ἐνόμισα, ὅτι ἐνεθυμήθην, ὅτι μὲ παρετήρησε μὲ οἶκτον, ὅτι ἡ φωνή του εἶχε τόνον τινὰ λύπης δι' ἐμέ. Εἶτα ἀνεπόλησα ἐν τῇ μνήμῃ μου τὸν ὀγκώδη τόμον, ὃν διέτρεξα δι' ἀφῃρημένου βλέμματος· φυμπτώματά τινα τῆς ἀσθενείας, ἣν περιέγραφε, ἐφρῃμόζοντο κάλλιστα ἐπ' ἐμοῦ. Πῶς δὲν τὸ ἐσκέφθην, ὅτι τὴν ἀνεγείνωσκον; Ναί, ὁ καταδικασθεὶς ἀσθενής, ἤμην ἐγὼ αὐτός. Ἡ πραγματικότης ἀνεπαρίστατο πρὸ ἐμοῦ ἐν ὅλῃ αὐτῇ τῇ φρίκῃ.

Ἡ πηγή, μὲ τὴν κρυσταλλίνην διαυγείαν της μὲ προύκαλει. Παρετήρησα ἐν αὐτῇ, ὡς ὁ Νάρκισσος τὴν εἰκόνα μου, πλὴν οὐχὶ μετὰ τῆς αὐτῆς ἡδονῆς, ἤμην ὠχρότατος, τὸ κάτοπτρον ἐπεκύρου τὴν ἀπαισίαν πρόρρησιν.

Ἐξ μῆνες μόνον ζωή! Ὦ Θεέ μου! Τὴν σκέψιν ταύτην πενθίμως ἐπαναλέγων ἤρχισα βαδίζων. Πᾶσα ἐκ τῆς ζωῆς εὐχαρίστησις ἀπέπτη δι' ἐμέ· ὠρχιζόμην δὲ βλέπων, ὅτι ἡ φύσις πᾶσα ἐμειδία, ἐνῷ εἶχον τὴν πικρίαν ἐν τῇ καρδίᾳ μου. Ὁ ἀπλοϊκός μας ἐγωϊσμὸς ἀπαιτεῖ ἀπόταν πάσχωμεν, ἵνα ὁ περιστοιχῶν ἡμᾶς κόσμος συνθρηνεῖ μεθ' ἡμῶν, ἵνα ὁ ἥλιος παύσῃ λάμπων ἐπὶ τῆς τεθλιμμένης καρδίας μας.

Ἡ νὺξ εἶχεν ἐπέλθη ἤδη ὁπόταν ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν. Τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου ἐσκυθρώπασε ἀναγνώσαντος τὸ ἐπιστόλιον. Ὡς δ' ὁ ἰατρός, ἐπανέλαβε καὶ ὁ πατήρ μου

— Τὸ δυστυχισμένο τὸ παιδί!

Ἦν βαθέως συγκεκινημένος. Ἐν τούτοις ἡ ἀλγεινὴ ἐντύπωσις, ἣν τῷ ἐνεποίησε δὲν διήρκεσεν ἐπανέλαβε δὲ ταχέως τὰς συνήθειάς του ἕξεις, τὸ σύνηθές του ἦθος. Προδήλως ἀπέκρυπτε τὴν λύπην του διὰ νὰ μὴ μὲ θλίψῃ, διὰ νὰ με κρατήσῃ ἐν τῇ ἀπάτῃ μου. Ἀνεμνήσθην τῶν λόγων, οὓς συχνάκις μοὶ ἐπανελάμβανε:

— Ὁ ἐπαξίως φέρων τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου δέον νὰ εἶναι προετοιμασμένος εἰς πάσας τὰς δοκιμασίας καὶ νὰ γνωρίζῃ νὰ ἀντιτάσσῃ εἰς αὐτὰς τὴν ἀπάθειαν καὶ τὴν ἀδάμαστον καρτερίαν. — Ἐνέμενεν ὅθεν, εἰς τὰ αὐστηρὰ ταῦτα παραγγέλματα, εἰς ἃ ἐνεβάπτισε τὴν νεότητά μου καὶ μοὶ ἔδιδεν οὕτω παράδειγμα, ὅπερ ὤφειλον νὰ ἀκολουθήσω.

Ἐξ αἰσχύνης δὲν ἠθέλησα νὰ ἀποθαρρυνθῶ καὶ ἀπεφάσισα νὰ λάβω, ὡς ὑπογραμμὸν τοὺς γενναιοκάρδους, εἰς οὓς συγκατέλεγετο ὁ πατήρ μου. Οὗτος ἐπίστευεν, ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ περιορίζωνται αἱ ἀναγνώσεις τῶν παίδων εἰς τὰ βιβλία ἐκεῖνα, ἅτινα διασκεδάζουσιν αὐτὰ καὶ παριστῶσιν αὐτοῖς τὴν ζωήν, ὑπὸ τὴν χαρίεσσαν αὐτῆς ὄψιν· ἐπίστευε καὶ δικαίως, ὅτι δέον αὐτοὶ νὰ συναναμίγνυνται καὶ μετ' ἄλλων, ὧν τὰ διδάγματα ἐπιδρῶσιν σωτηρίως ἐπὶ τῆς παιδικῆς φαντασίας. Ἔλαβον ἐν τῶν βιβλίων τούτων, τὰ δὲ βλέμματά μου ἔπεσον ἐπὶ τῶν ἀκολούθων γραμμῶν.

«Δὲν ἀπόκειται εἰς ἡμᾶς νὰ προσμετρῶμεν τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς, ἣν ὁ Θεὸς παρέχει ἡμῖν· πλὴν εἴτε εἶναι βραχεῖα εἴτε εἶναι μακρὰ τὸ ρόνομ μας ἔργον εἶναι νὰ ποιήσωμεν καλὴν αὐτῆς χρῆσιν· ἐνεργήσωμεν οὕτως, ὥστε νὰ ἀφίσωμεν εἰς τοὺς μεθ' ἡμᾶς ἀγαπητὴν καὶ σεβαστὴν μνήμη, οὕτως, ὥστε ἀμέριστοι νὰ ὦσιν οἱ ἔπαινοι οἱ ἀπονεμηθησόμενοι εἰς αὐτήν».

Ν. Ι. Σ.

ΟΙ ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ!

Συνέχεια τοῦ ἀριθ. 134

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Φιλέλληνες ἀποθανόντες κατὰ τὸν ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα ἢ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1860.

V.

268. VASCONI (ΒΑΣΚΟΝΗΣ).

(Ἰταλὸς ἐφονεύθη ἐν Ἄργει τῷ 1825).

Ἐφονεύθη εἰς εἰσβολὴν τινα τῶν Τούρκων ὑπὸ τὸν Κεχαγιὰ Βέην. Εἶχεν ὑπηρετήσει εἰς Τριπολιτσᾶν μὲ τὸν συνταγματάρχην Voutier.

*

269. VIEL (ΒΙΕΛ).

(Γάλλος ἐφονεύθη ἐν Πέτᾳ τὴν 4 Ἰουλίου 1822).

Ἐθελοντὴς εἰς τὸ σῶμα τῶν Φιλελλήνων.

*

270. VIETH DAVID (ΔΑΒΙΔ ΒΕΙΤ).

(Ἐξ Ἀνωβίτου ἀπέθανεν ἐν Ναυπλίῳ τὴν 30 Ἰουλίου 1823).

Οὐδὲν γνωστὸν περὶ αὐτοῦ.

*

271. VIKARIUS (ΒΙΚΑΡΙΟΣ).

(Βυαρὸς ἀπέθανεν ἐν βραχωρίῳ).

Ἄνευ ἄλλης τινὸς πληροφορίας.

*

272. VIVIANI (ΒΙΒΙΑΝΗΣ).

(Ἐκ Σαβοΐας ἐφονεύθη ἐν Πέτᾳ τὴν 4 Ἰουλίου 1822).

Ἐθελοντής.

*

273. VOIGT LÉONARD (ΛΕΝΑΡΔΟΣ ΒΟΛΤΤ).

(Ἐξ Ἀμβούργου ἀπέθανεν ἐν Κορίνθῳ).

Οὐδεμία ὁδηγία.

*

274. WAESMANN GOTLIEB THÉOPHILE.

(ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΓΟΤΛΕΙΒ ΒΑΙΣΜΑΝ).

(Ἐκ Laberstadt τῆς Πρωσσίας ἀπέθανεν ἐν Πιάδᾳ τὴν 28 Ὀκτωβρίου 1823).

Τίποτε γνωστὸν περὶ τῶν ὑπηρεσιῶν του καὶ τοῦ θανάτου του.

*

275. WASHINGTON (ΒΑΣΙΓΚΤΩΝ).

(Ἀμερικανὸς ἐφονεύθη ἐν Νάυπλίῳ τῷ 1827).

Ἐνεταφιάσθη ὑπὸ σφαίρας τηλεβόλου κατὰ τὰς διαφωνίας τῆς μεταξὺ Θεοδώρου Γρίβα καὶ τοῦ γηραιοῦ Φωτομάρα περὶ τῆς κατοχῆς τοῦ Ναυπλίου καὶ τῶν φρουρίων του.

*

276. WEIGAND (ΒΑΪΓΑΝΔ).

(Ἐκ Βυρτεμβέργης τῆς Θυείας ἀπέθανεν ἐξ ἀσθενείας ἐν Μεσολογγίῳ τὴν 3 Ἰουλίου 1822).

Τίποτε ἄλλο δὲν εἶναι γνωστὸν περὶ αὐτοῦ.

1. Ἐξ ἀνεκδότου συγγράμματος τοῦ ἐπιλόγου Ἑρρίκου Φορνῆν.

*

277. WEIGEL GUILLAUME (ΓΟΥΙΛΕΑΜΟΣ ΒΑΪΓΕΛ).

(Ἐξ Βερολίνου ἀπέθανεν ἐξ ἀσθενείας ἐν Σκλαβίνῃ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1823).

Αἱ ὑπηρεσίαι του ἄγνωστοι.

*

278. WERTZER (ΒΕΡΤΖΕΡ).

(Ἐξ Ἀλσατίας ἐφονεύθη ἐν Πέτᾳ τὴν 4 Ἰουλίου 1822).

Ἐθελοντής.

Ἡ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΩΤΙΣΣΑ[1]

(Μετάφρασις).

Συνέχεια τοῦ ἀριθ. 136

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἦτο τῷ ὄντι ὁ Παῦλος Μάκεβιτς, ὅστις κατέκειτο ἐκεῖ ἐκπάλαι πληγωμένος. Μετὰ τροφερούς τινας λόγους ὁ γέρων ἐξέθηκε τὸν καθ' ἑαυτόν, εἶχε πολλὰ νὰ εἰπῇ καὶ ὁ θάνατος δὲν ἦτο μακράν.

Ἐν τῇ μάχῃ τῶν παλῃῶν σπαθιῶν καὶ τοῦ ἀποκρουσθεὶς τὸ κατ' ἀρχὰς ἠδυνήθη οὐχ ἧττον μετέπειτα νὰ διελάσῃ διὰ μέσου τῶν ἐχθρικῶν ἀποσπασμάτων καὶ νὰ συνενωθῇ μετὰ τοῦ Ὀγουλίνου ὅστις ἤρχετο ἐκ τῆς πεδιάδος. Ἐπειδὴ δὲ ἐγνώριζον ὅτι ὁ Τζανῆς περιεπλανᾶτο ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐσκέφθησαν ὅτι ὁ κρότος νέας μάχης ἤθελεν ὁδηγήσει αὐτὸν νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτούς· δύω τοιαύτας ἀποπείρας ἔκαμεν ἀποκοινοῦ μετὰ τοῦ Ὀγουλίνου τὴν ἡμέραν πρὸς τὸ Φραδάντζ· τὴν ἄλλην τὴν πρωΐαν πρὸς τὸ μέρος τῆς Τρεπιγνίτσας· κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἐπληγώθη αὐτὸς ὁ Παῦλος καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ ἵππου καθ' ὃν ἀποκοπεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἐθνιγγένων· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπρόκειτο ἁπλῶς περὶ ἐπιδρομῆς καὶ ὄχι περὶ μάχης σπουδαίας ὁ Ὀγουλένος θὰ ἀπεσύρθη ἤδη ἄνευ ἀπωλειῶν πρὸς τὰ τουρκικὰ σύνορα· ἀλλ' ἦτο πιθανὸν ἐπίσης νὰ ἀπομακρυνθῇ περισσότερον, ἔπρεπε λοιπὸν νὰ εἰδοποιηθῇ διὰ πιστοῦ ἀγγελιαφόρου περὶ τῆς παρουσίας τοῦ Τζανῆ καὶ νὰ συνενωθῶσιν ἀμφότεροι τὴν προσεχῆ νύκτα ἐπὶ τῆς γεφύρας τοῦ Σλάνου.

«Ἀλλὰ περὶ ἐκείνης δὲν μοὶ ὡμίλεις διέκοψεν αὐτὸν ὁ Τζανῆς. Δὲν ἔχεις λοιπὸν κόλην τινὰ εἰδήσιν περὶ αὐτῆς; ἀπέθανε; ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ τῶν Σαξόνων; τί ἀπέγεινε τέλος ἡ Μαυροβουνιώτισσα;

— Δὲν εἶναι αὐτὴ τὸ μάλλον κατεπεῖγον Πέτρε· ἡ γυνὴ αὕτη δὲν ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τῶν συμφορῶν μας· τὸ μάλλον κατεπεῖγον εἶναι νὰ πέμψῃς πάραυτα ἀγγελιαφόρον πιστὸν πρὸς τὸν Ὀγουλένον.

— Ποῦ νὰ τὸν εὕρω; εἶπε μετὰ πόνου θυμοῦ ὁ Τζανῆς.

— Ἰδοὺ ἐγὼ ἀνεφώνησεν ὁ Πολγὰρ ὅστις κατὰ τὴν συνδιαλέξιν ταύτην ἔμενεν ὄρθιος καὶ ἄναυδος κρατῶν τὴν ὀξάδαν ὡς ὀρειχάλκινος λυχνοστάτης.

— Σὲ ἐσυλλογιζόμην πιστέ μου εἶπεν ὁ Τζανῆς ἂν ἐπιτύχῃς εἰς τὴν ἀποστολήν σου γνωρίζῃς ὅτι ὁ βασιλεὺς τοῦ Δουνάβεως δὲν ἀφίνει ἄνευ ἀμοιβῆς τοὺς ὑπηρετοῦντας αὐτόν.

1. Μετάφρασις τοῦ κ. Χ. Β. Saintine

Ὁ Τζανῆς ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ ἐπενδύτου του ἓν ἀργυροῦν κομβίον καὶ ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τὸν Πολγὰρ ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς συστατικὸν παρὰ τῷ Ὀγουλίνῳ· μεθ' ὃ οὗτος στηρίξας τὴν δεξιὰν του εἰς μίαν ῥωγμὴν τοῦ τοίχου ἐξῆλθε πάραυτα τοῦ ἀντρου. Τότε ὁ Πελλὸς ἐψιθύρισε χαμηλῇ τῇ φωνῇ πρὸς τὸν ἀρχηγόν του ἐκμυστηρευσόν τινα, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας τὸ πρόσωπον τοῦ τοῦ κατέστη ὀχυρότερον θανάτου· ἔκυψε τὴν κεφαλὴν στενάξας· μακρὰ ἐπεκράτησε σιωπή· ὅτε ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Τζανῆς παρετήρησεν ὅτι ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ πληγωμένου ἐπῆλθε ἀποῦδαία μεταβολή· ὁ θάνατος ἐπλησίαζε ταχυτάτῳ βήματι· ὁ πάσχων ἐφαίνετο ζητῶν διὰ τῶν ἐν ἐκστάσει ὀφθαλμῶν του νὰ ἴδῃ ὀπτασίαν ἱερὰν· ὁ Τζανῆς τὸν ἔβλεπε μετ' ἀνησυχίας· αἴφνης ὁ Παῦλος ἠγέρθη καὶ ἀνεκάθισε· τὰ χείλη του ἐκινήθησαν.

«Ἡμέραν τινὰ εἶπεν, ἡ Σλάβα ἐκάλεσε πλησίον της τοὺς τρεῖς υἱούς της τὸν Τσέκ, τὸν Λήκ καὶ τὸν Ρούς, τοὺς ὁποίους κατεδίωκον οἱ Ῥωμαῖοι· τοὺς συνεβούλευσε νὰ ἀπέλθωσι μακράν, ὅπως ἀσφαλίσωσι τὴν ζωήν τους πολὺ μακρὰν τῆς Ἰλλυρίας ἣν ἐκαλλιέργουν καὶ ὅπου ἔθοσκον τὰ ποίμνιά των. Ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων τῆς Ζαγορίας ἔδειξεν αὐτοῖς διὰ τοῦ δακτύλου τὴν πρὸς βορρᾶν ὁδόν. Ὁ Τσὲκ ὁ νεώτερος τῶν τριῶν ἀδελφῶν ἦτο κυνηγός· ἰδὼν ὡραῖα καὶ θαλλερὰ δάση καὶ ἐπὶ τῶν κλώνων τῶν δένδρων παντὸς εἴδους πτηνὰ ἑστάθη πρῶτος καὶ ἐθεμελίωσε τὸ βασίλειον τῆς Βοεμίας. Ὁ Λὴκ ὁ δεύτερος υἱὸς, ἁλιεὺς ἐστάθη πρῶτον ἵνα ἀκούσῃ τὸν φλοισβὸν τῶν κυμάτων τοῦ Βιστούλα· θεμελιώσας τὴν Βαρουσίαν ἐπεθύμησεν ἔπειτα νὰ ῥίψῃ τὰ δίκτυα του εἰς τοὺς κόλπους τῆς Λιβονίας καὶ τῆς Φιλανδίας· ἐξ αὐτοῦ ἐγεννήθη τὸ Πολωνικὸν ἔθνος· ὁ πρεσβύτερος ἀδελφός, ὁ Ρούς, προϋχώρησε περισσότερον ἀκολουθούμενος ὑπὸ ποιμνίων τόσῳ πολυαρίθμων ὥστε πᾶσα βλαστήσις ἐξηφανίζετο καθ' ὁδὸν· ἔστησε διαδοχικῶς τὴν σκηνήν του ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Δόνα καὶ τοῦ Μοχόβα, ἐκεῖ δὲ πάσσαλοι, οἵτινες ἐκράτουν τὴν σκηνὴν τοῦ ἐριζόβδλησαν ἐντὸς τῆς γῆς καὶ οὕτως ἐκτίσθη ἡ Μόσχα· ὁ Ρούς ἐξηκολούθησε προχωρῶν· τὰ ποίμνιά του ἔπιον ὕδωρ ἐκ τῆς λίμνης τῆς Λαδόγας καὶ τῆς λίμνης Ὀνέγας· διέσχισε τὰς πεδιάδας τοῦ Ἀρχαγγέλου καὶ δὲν ἐστάθη εἰμὴ ἐνώπιον τῶν πάγων τοῦ πόλου. Ὁ Ρούς εἶναι ὁ πατὴρ τῶν Ῥώσσων.

Ἐπὶ πολὺν χαιρὸν ἡ Σλάβα περιέμενε τὴν ἄφιξιν τῶν τριῶν αὐτῆς υἱῶν· ἀκόμη περιμένει καὶ κλαίει μὴ βλέπουσα αὐτοὺς ἐπιστρέφοντας ἀδελφικῶς κρατοῦντας τὰς χεῖρας. Ἀ! ποτὲ θὰ ἔλθῃ ἡ τρισαγία ἐκείνη ἡμέρα καθ' ἣν τὰ τέκνα τῶν τριῶν ἀδελφῶν, θραύοντα τὰ ἐμπόδια ἅτινα χωρίζουσιν αὐτούς, θὰ συνενωθῶσιν εἰς μίαν γενικὴν περίπτυξιν! ἂς ἐγερθῶμεν πάντες εἰς τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς ἡμῶν Σλάβας, οἱ ἄλλοι Ἕλληνες θὰ τρέμωσιν ἐκπληκτόμενοι καὶ ἡ ὑποσχεσις τοῦ Θεοῦ ἐκτελεσθήσεται, ὁ κόσμος θὰ ἀνήκει εἰς τοὺς Σλάβους ἐξ ἑκατομμύρια Κροατῶν, Δαλματῶν καὶ Σλαβοβοσνῶν ὀκτὼ ἑκατομμύρια Βοεμῶν καὶ Μοραβῶν, εἰκοσιπέντε ἑκατομμύρια Πολωνῶν καὶ μετ' αὐτῶν ὀγδοήκοντα ἑκατομμύρια Ῥώσσων ἔρχονται νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν μεγάλην ταύτην οἰκογενειακὴν παράκλησιν. Πρὸς τούτοις ἔρχονται οἱ Σλοβοὶ καὶ οἱ Βοσνιακοὶ οἱ Βούλγαροι καὶ οἱ Μαυροβούνιοι καὶ ὅλοι οἱ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων λαοί, οἵτινες ἀπὸ τοῦ Βοσπόρου ἐκτείνονται μέχρι τῶν ἐνδοτέρων τῆς Ἀσίας δώδεκα ἑκατομμύρια ἀδελφῶν· ἐπὶ πλέον ἰδοὺ ἡ ἀνάστασις τοῦ σλαβικοῦ κόσμου· τὸ ἄστρον τῆς Σλαβίας ὑψοῦται διὰ παντὸς ἐν ὁρίζοντι ἀνευ ὁρίων· βλέπω τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως καὶ τὴν κοιλάδα τοῦ Ἰωσαφὰτ πλήρη Σλάβων καὶ φόνον Σλάβων· βλέπω τέσσαρα κράτη δυόσπονδα· τὴν Ῥωσσίαν, τὴν Βοεμίαν, τὴν Πολωνίαν, τὴν Ἰλλυρίαν.

Ναί τὴν Ἰλλυρίαν ἐν ᾗ συγχωνεύονται πάντες οἱ ἀπὸ τοῦ Δουνάβεως μέχρι τοῦ Βοσπόρου λαοὶ· μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὡς κεφαλῆς· ἡ Κωνσταντινούπολις, ἡ ἄλλοτε ῥωμαϊκὴ πόλις καὶ ἔπειτα ἑλληνική· ἡ σήμερον τουρκικὴ θὰ καταστῇ σλαβική· καὶ θὰ ὀνομασθῇ Σλάβα. Αὐτόθι ἡ ἀπαρηγόρητος ἡμῶν μήτηρ θὰ τείνῃ τοὺς βραχίονας αὐτῆς πρὸς τοὺς υἱούς της τὸν Ρούς, τὸν Λὴκ καὶ τὸν Τσέκ, οἵτινες θὰ καθιερώσωσι δι' ἐναγκαλισμοῦ ἀδελφικοῦ τὴν αἰωνίαν πλέον συμμαχίαν των.

— Μῦθος! μῦθος! ἐψιθύρισεν ὁ Τζανῆς· ἀλλ' ἡ ψυχὴ τοῦ πανσλαβιστοῦ Μάκεβιτς εἶχεν ἀποπτῇ μετὰ τοῦ πατριωτικοῦ αὐτῆς ὀνείρου χωρὶς νὰ ἀκούσῃ τὴν ὀλιγοπιστίαν τοῦ βασιλέως τοῦ Δουνάβεως.

ΚΕΦ. Θ

Ἡ καράβρα

Τὴν ἐπιοῦσαν ὅταν ἐξύπνησαν ὁ Τζανῆς, ὁ Δουμβρόσκης, ὁ Μάρκος, καὶ ὁ Ζαγράβ μετὰ μικρὸν καὶ ταραχώδη ὕπνον οὐδαμοῦ ἠδυνήθησαν νὰ ἴδωσι τὸν στρατιώτην Σλίγοβιτς καὶ τοὺς δύω Ἀθιγγάνους· ἦτο πρόδηλον ὅτι ἡ Ἀθιγγαγὶς ὠργισμένη διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς αἰγός της καὶ ὁ Σλάβος στρατιώτης, τοῦ ὁποίου τὸ παρελθὸν δὲν ἦτο τόσῳ ἄμεμπτον, συνεννοήθησαν ἵνα προδώσωσι τὸν Πέτρον Τζανῆν εἰς τοὺς Αὐστριακοὺς ἐγκεκλεισμένον ὄντα ἐντὸς τοῦ ὑπογείου ἐκείνου· μόνον αὐταὶ αἱ εἴκοσι χιλιάδες ἀργυρῶν φλωρινίων, ἡ τιμὴ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, θὰ ἤρκουν νὰ δελεάσωσιν ἀνθρώπους αὐστηροτέρας πίστεως.

Πλατεῖαι σταγόνες βροχῆς ἤρχισαν πίπτουσαι· ἡ βροντὴ ὀπωκώφως ἐμυκᾶτο.

«Θὰ περιμένωμεν ἐδῶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Ὀγουλίνου; ἠρώτησεν ὁ Δουμβρόσκης.

— Θὰ ἦτο τοῦτο ὡσὰν νὰ περιμένομεν τοὺς Αὐστριακούς, ἀπεκρίθη ὁ Τζανῆς. Ἓν ἐκ τῶν δύο· ἢ ὁ ἀγγελιαφόρος εἰς τὴν πίστιν τοῦ ὁποίου ἐλπίζω εἰσέτι, συνήντησε τὸν Ὀγουλίνον καὶ ἡ ἀπάντησις τούτου θὰ εἶναι συνέντευξις ἐπὶ τῆς γεφύρας τοῦ Σλάνου, ἢ δὲν τὸν συνήντησεν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ

γέφυρα τοῦ Σλάνου εἶναι ἡ μόνη ἀποκτὴ εἰς ἡμᾶς ὁδὸς ἵνα φθάσωμεν εἰς τὰ δάση. Ἄγωμεν!

Ὅσον ὅμως καὶ ἂν ἐσπουδάσαν, ἠθέλησαν πρῶτον νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ τελευταῖα χρέη πρὸς τὸν χηραιόν αὐτῶν σύντροφον· τὸ σῶμα τοῦ Παύλου Μακεδὼν μετηνέχθη ἔξωθεν τῆς δευτέρας ἐξόδου τοῦ ὑπογείου καὶ ἠσχολοῦντο νὰ τὸ θάψωσιν ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων καὶ τῶν χαμοκλάδων, ὅταν ἤκουσαν μακρὸν χρεμετισμὸν καὶ εἶδον ἐρχόμενον πρὸς αὐτοὺς ἵππον μετὰ χαλινοῦ κυματίζοντος καὶ ἱμάντων σχεδὸν κομμένων ἄνευ ἀναβάτου· ἐκ τοῦ τραχήλου του καὶ ἐκ τῶν λωρίων τὰ ὁποῖα ἐκρέμαντο περὶ τὴν σέλλαν καὶ τὰ ὁποῖα ἐχρησίμευσαν πρὸ δύο ἡμερῶν εἰς τὸ νὰ περιδέσωσι τὸν αἰχμάλωτον Μαγυάρην ἀνεγνώρισαν τὸν ἵππον τοῦ Παύλου, γενναῖον καὶ ἰσχυρὸν Μοραβικὸν ἵππον τραφέντα ἐν τοῖς Καρπαθίοις.

Ἰδὼν τοὺς Σλάβους ὁ ἵππος διέσεισε τὸν αὐχένα ἐν χαρᾷ, περιεστράφη καὶ ἐτίναξεν εἰς τὸν ἄνεμον τὴν κυματόεσσαν χαίτην του· ἔπειτα αἰφνιδίως ὡσεὶ ἀπεκαλύφθη ἐν αὐτῷ ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου, διέκοψε τὰ χέος τὰ σκιρτήματά του καὶ τὰ γόνατα του ἐκάμφθησαν· αἱ πλευραί του ἐκτύπων, ἡ κεφαλή του ἔκλινε, τὰ ὦτά του ἐχαμήλωσαν καὶ μὲ μυκτῆρας ἀσπαίροντας ἔβαδισε κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν σωρὸν τῶν σχίνων καὶ τῶν ἐρειπίων, ὅπου ἀνεπαύετο τὸ σῶμα τοῦ κυρίου του· τότε ἐξέβαλεν ἐπαγειλημμένως κραυγὴν τόσῳ διαπεραστικὴν καὶ τόσῳ θλιβερὰν, ὥστε μέχρι τοῦ βυθοῦ τῆς κοιλάδος θὰ ἠκούσθη ὡς ἦχος πενθίμου σάλπιγγος. Αὐτὸς ὁ Δουμβρόσκης συνεκινήθη· ὠνείδισεν ἑαυτὸν ὅτι ἐδείκνυεν ὀλιγωτέραν εὐαισθησίαν ἑνὸς τετραπόδου καὶ ἂν μὴ βλέμμα τοῦ ἀρχηγοῦ ἐπέβαλλεν αὐτῷ σιωπὴν ἴσως ἡ λύπη του θὰ ἐξεδηλοῦτο ἐπίσης θορυβωδῶς ὡς ἡ τοῦ πιστοῦ ἵππου.

[Κλείει συνέχεια]

ΝΑ ΜΗΝ ΠΑΧΥΝΗ

Μ' ἀστεῖα γαλανὰ σὰν τοῦρανοῦ τὸ χρῶμα,
μὲ χεῖλη ῥοδοκόκκινα, σὰν τὸ κοράλλι,
μὲ δοῦ σειραῖς μαργαριτάρια μέσ' 'ς τὸ στόμα
καὶ μὲ μαλλιὰ χρυσοπλεγμένα 'ς τὸ κεφάλι,
ψηλὴ λιγνόμεση. Θεέ μου, τί θὰ γίνῃ
λιγάκι ἀκόμα νὰ παχύνῃ;

Μ' ἂν τύχῃ τὰ χειλάκια της τὰ ῥοδινὰ
καὶ τὰ μαργαριτάρια πῶχει μέσ' 'ς τὸ στόμα,
τὰ μάτια της, ὁροσολουσμένα γαλανὰ,
ποὺ κλείνουν οὐρανὸ καὶ θάλασσα ἀκόμα
μέσα 'ς τὸ πάχος συνεφιάσουν, τί θὰ γίνῃ;
κελλίτερα νὰ μὴν παχύνῃ!

ΔΗΜ. ΚΟΚΚΟΣ

Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΚΟΥΚΚΟΥ

[Ἀρχαία παράδοσις]

Πολλὰ ὡραῖα ἔγραψεν ὁ χαρτογράφος φίλος μου κ. Κ. Ἱεροκλῆς περὶ τῆς ἔχθρας τοῦ Κούκκου καὶ τοῦ Γκιώνη καὶ περὶ τοῦ συμβιβασμοῦ ὅστις ἐπῆλθε τέλος μεταξὺ τῶν ἀντιπάλων τούτων ἀοιδῶν, χάρις τῇ εὐθυδικίᾳ ἑνὸς πειναλέου Σολομῶντος ὅστις θὰ ἐγίνετο καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἂν δὲν προετίμα νὰ μείνῃ εἰρηνοδίκης. Περὶ τοῦ Γκιώνη μεταιῶς ἐξεφύλλισα τὸ ἡμερολόγιον τῆς Γότθας ἵνα ἀνεύρω τὴν ἔνδοξον καταγωγήν του· οὐδὲν εὗρον καὶ ἂν δὲν διαλευκανθῇ αὕτη διὰ τρανῶν ἀποδείξεων θὰ μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ παραδεχθῶ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ Κούκκου: ὅτι εἶναι νοθογένητος. Ἀλλ' ὁ κοῦκκος! Ἀπὸ μιᾶς ὥρας ἐξετάζω μετὰ θαυμασμοῦ τὰς περγαμηνὰς καὶ τὰ χρυσόβουλά μου· ἔχω δὲ πρὸ ἐμοῦ καὶ τὸ λαμπρὸν οἰκόσημον τῆς γενεᾶς ὅπερ δύο πολιοὶ κοῦκκοι μοὶ ἐκόμισαν ἀπὸ τοῦ παραθύρου ἐκλιπαροῦντές με νὰ καλέσω τὴν ὑπεράσπισίν των, διότι, λέγουσιν, ἡ πραγματεία τοῦ κ. Ἱεροκλέους θέτει ὑπὸ ἀμφισβήτησιν τὴν ἔνδοξον καταγωγήν των.

Τὸ οἰκόσημον εἶνε μέγας θυρεὸς ἐκ βελούδου, φέρει δ' ἐπ' αὐτοῦ ἄνωθεν μὲν τὸν Δία κρατοῦντα τοὺς κεραυνούς του, ἐκ δεξιῶν ὁλόκληρον ἱππότικὴν ἐνδυμασίαν ἐκ χαλκοῦ, ἀρίστερὰ μέγα σπήλαιον πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ὁποίου φαίνονται σπάργανα καὶ φασκιαὶ ἀναμεμιγμέναι, καὶ κάτω μεγάλην κυψέλην ἐξ ἧς ἐξέρχεται σμῆνος μελισσῶν. Αὐτὰ ὅλα ἔχουσι στενοτάτην σχέσιν πρὸς τὴν καταγωγὴν τοῦ κούκκου καὶ ἰδοὺ ἡ ἀπόδειξις:

Πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων, ὅτε ὁ Ζεὺς κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ ἐφευρίσκῃ τρόπους νὰ διασκεδάζῃ μὲ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, ἐσώζετο ἐντὸς τοῦ ὄρους τῆς Δίκτης, ἐν Κρήτῃ, μέγα σπήλαιον γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα «Σπήλαιον τοῦ Διός», διότι ἐντὸς αὐτοῦ εἶχε γεννηθῆ ὁ ἀνὰξ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, διὸ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ὄρους *Δίκτη* παρήγαγον οἱ ἀρχαῖοι σχολαστικοὶ ἐκ τοῦ ῥήματος *τίκτειν*, ἀλλὰ τοῦτο μᾶς εἶνε ὅλως ἀδιάφορον. Εἶνε γνωστὴ ὅλη ἡ ἱστορία τοῦ γέρο-Κρόνου, ὅστις ἀρεσκόμενος, ὡς μερικοὶ σημερινοὶ γέροντες, εἰς τὰς τρυφερότητας κατεδίωκε τὴν σεβαστήν του συμβίαν διὰ νὰ προγευματίσῃ μὲ τὸν καρπὸν τῆς κοιλίας της, ἂν οὗτος ἐγεννᾶτο ἄρσενικός. Οἱ ἀποτελοῦντες τὸ συγγενικὸν συμβούλιον γνωρίζοντες ὅτι τὸ τεχθησόμενον ἔσεται ἄρρεν:

«Πέμψαν δ' ἐς Δίκτην Κρήτης ἐς πίονα δῆμον
Ὅππότ' ἄρ' ὁπλότατον παίδων ἤμελλε τεκέσθαι
Ζῆνα μέγαν...»

Καθὰ λέγει ὁ Ἡσίοδος[1], ὅστις ἀνεμιγνύετο εἰς τοιαύτας βρωμοῦποθέσεις, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς αἰτίας ἥτις τὸν ἔφερεν εἰς τὸν τάφον, ἢ μᾶλλον εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης[2]· Ἡ Ῥέα λοιπὸν ἐγέννησεν ἐκεῖ τὸν Δία καὶ οἱ Τιτᾶνες πρὸς τιμὴν τοῦ σπηλαίου ἐκάλεσαν αὐτὸ Ἀρχέριον ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν *βοηθητικὸν καταφύγιον*.

Ἀλλ' ἂν ἦτο καταφύγιον διὰ τὴν Ῥέαν, ὁ ζηλότυπος υἱὸς δὲν ἐπέτρεψε νὰ εἶναι τοιοῦτον καὶ διὰ τοὺς θνητοὺς συμπατριώτας του. Σμήνη ἀπειράριθμα μελισσῶν κατέλαβον αὐτὸ καθ' ὑψηλὴν ἐξ Ὀλύμπου διαταγὴν καὶ εἶχον δικαίωμα ἀναπαλλοτρίοτον νομῆς ἀντὶ τῶν τροφείων ἅτινα παρέσχον ἄλλοτε τῷ Ζηνί, φλόγες δὲ πυρὸς ἐξήρχοντο ἀπὸ τῶν ὀπῶν του μὴ ἐπιτρέπουσαι οὐδ' εἰς θεὸν οὐδ' εἰς ἄνθρωπον τὴν εἴσοδον.

Ἀλλ' οἱ Κρῆτες ἦσαν ἔκτοτε ἀνδρεῖοι καὶ δὲν ἀπεθαρρύνοντο πρὸ τῶν κινδύνων. Ὁ Κούκουλος ἐπεθύμησε νὰ φάγῃ ὀλίγον μέλι ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπερ εἶχε φάγει ἄλλοτε ὁ Ζεὺς καὶ ἴσως εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ φέρῃ καὶ ὀλίγον ὡς δῶρον εἰς τὴν κυρίαν Κουκουλίναν. Συνενοήθη μετὰ τριῶν φίλων του ὧν τὰ ὀνόματα Λάϊος, Κέρβερος καὶ Αἴγλιος μᾶς διεφύλαξαν πιστῶς οἱ ποιηταί[1]. Ἐνδυόντες ἅπαντες χαλκίνην πανοπλίαν καὶ κατέρχονται ἐν τῷ σπηλαίῳ.

Ἡ παράδοσις δὲν μᾶς προσδιορίζει τὴν ποσότητα τοῦ μέλιτος ὅπερ κατηνάλωσαν οἱ τέσσαρες συνωμόται· ἀλλὰ φαίνεται ὅτι κατέπιον πολὺν ἐκ τοῦ εὐόσμου, πηκτοῦ καὶ ξανθοῦ ἐκείνου χυλοῦ καὶ ἔκλεψαν καὶ ὀλίγα μελίκηρα διότι μεθυσθέντες φαίνεται πρὸ χώρησαν καὶ εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ σπηλαίου ὅπου ἠγείρετο ὁ χρυσόπευκτος θρόνος καὶ ἐφυλάσσαντο τὰ σπάργανα καὶ αἱ φασκιαὶ τοῦ νεοφλεγεροῦ Διός.

Μόλις τὰ ἀσεβῆ ὁμματά των ἠγγίσαν τὰς ἀθώας ἐκείνας τὰς ὑπάρχοντας ἐγγύας χρωματισμόν, ἐξηρράγη ἡ ὀργὴ τοῦ Διός, ἀστραπαὶ ἔλαμψαν καὶ κεραυνοὶ ἐβρόντησαν καὶ διέρρηξαν τὰ χαλκίνα ἐνδύματα καὶ ἐπέπεσαν αἱ μέλισσαι κατὰ τῶν ἐπιδρομέων καὶ μετ' ἐγὼ δὲν γνωρίζω τί θ' ἀπεγένετο ἂν αἱ Μοῖραι καὶ ἡ Θέμις δὲν προσέτρεχον καὶ διὰ τῶν πληρεξουσίων δικηγόρων των δὲν ἐξήγουν ῥητὸν ἄρθρον τοῦ κώδικος ὅπου Εἱμαρμένης καθ' ἣ οὐδεμία θανατικὴ ἐκτέλεσις ἐπιτρέπετο νὰ γίνῃ ἐντὸς τοῦ ζωοποιοῦ ἐκείνου ἐδάφους.

Ἐγὼ ὅλα ταῦτα δὲν τὰ πιστεύω. Ἐξηγῶ ἁπλούστατα ὅτι ἡ ἐκ τοῦ πολλοῦ μέλιτος μέθη ἔφερεν εἰς τὰς κεφαλὰς τοῦ Κουκούλου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ τῷ ἀστραπὰς καὶ τὰς βροντὰς καὶ τοὺς κεραυνούς, ἀποδίδω δὲ τὴν διάρρηξιν τῶν χαλκίνων ἐνδυμάτων τῶν εἰς τὴν ἐκ τῆς πολυποσίας καὶ πολυφαγίας ὑπερμεγέθυνσιν τῆς κοιλίας των.

Τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶναι, ὅτι ὁ Ζεὺς πείσθεις ἐκ τῆς εὐγλωττίας τῶν ἑρμηνευτῶν τοῦ ῥηθέντος ἄρθρου δὲν ἀφῆκε τοὺς κεραυνούς του νὰ καταχαύσωσι τοὺς ἀσεβεῖς οὐδὲ τὰς μελίσσας του νὰ τοὺς καταφάγωσι.

Ἡρκέσθη μόνον κατὰ τὴν γνωστόν, ἐκ νεᾶς μυθολογίας, σύρραν τῆς ἐπιχῆς ἐκείνης νὰ τοὺς μεταμορφώσῃ ὀλοίκεις πτηνά, καὶ ἔκτοτε ὁ Κουκουλος ἐγένετο Κοῦκκος.

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

1. Θεογονία.

2. Ὁ Ἡσίοδος ἐν προθιβηκυῖα ἡλικίᾳ ἐλθὼν εἰς Δοκρούς ἐφονεύθη ἐν τῇ οἰκίᾳ Μ. Λησίου τινός. Τούτου οἱ υἱοὶ τὸν ἐφόνευσαν νομίσαντες ὅτι ἠτίμασε τὴν ἀδελφὴν των καὶ ἔπειτα ἔρριψαν τὸ πτῶμα του εἰς ἓν θάλασσαν.

1. Ὁ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Κλεινίου ζήσας Ἀντωνίνος Λιβεράλις ἐν τῇ «Μεταμορφώσεων συναγωγῇ».

ΑΘΗΝΗΣΙ — ΤΥΠΟΙΣ «ΚΟΡΙΝΝΗΣ» ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ